БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 184(5076)
Пятница
Сентябриин
13
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

Үнэхөөрөө большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые хэжэ, манай хүдэлмэридэ байһан дутуу дундануудые элирүүлэн усадхажа, партиин Центральна Комитедэй заабаринуудай ёһоор ажаллажа республикынгаа ажал хэрэгые түргэн саг соо һайжаруулан табиха гээшэ манай зорилго болоно.

Партийна суглаае идейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ

Дүүрэн һайнаар бэлэдхэгдэжэ, идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг партийна суглаанууд хадаа коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлгэдэ ехэхэн түргэ дүүргэдэг байна. Манай агуу еэ вождьнор Ленин ба Сталин, ВКП(б)-гэй Центральна Комитет энэ асуудал тушаа саг үргэлжэ анхаралаа табижашье байдаг.

Партийна организациин эгээн дээдэ хүтэлбэрилхы органиинь—хамтын суглаан мүн гэжэ ВКП(б)-гэй Устав соо хэлэгдэнэ. Тиимэһээ партийна суглаае дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ хэрэг угаа шухала партийна хэмжээ-ябуулга болоно гээшэ. Зүбшэн хэлсэхэ асуудалаа эртээнһээ һанаашалха, энээнтэй бүхы коммунистнуудые танилсуулха, суглаанда бэлэдхэл хэхэдээ, энэ хэрэгтэ бүхы коммунистнуудые хабаадуулха тушаа парторганизациин хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа табиха уялгатай. Ушарынь, һайн бэлэдхэлтэй суглаан хадаа идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэжэ, тэндэ большевистскэ шүүмжэлэл нюур сахилтагүйгөөр хэгдэдэг байна.

Ээлжээтэ суглаандаа һайн бэлэдхэл хэһэн партийна организациин секретарь хадаа большевистскэ шүүмжэлэлһээ айдаггүй, энээниие хүлеэн хэрэглэжэ абадаг, үнэн сэхэ большевик хүн гээшэ. Хэн суглаанда еһотой бэлэдхэл хэнэгүйб, тэрэ хүн шүүмжэлэлһээ ехээр айдаг, хүдэлмэридэхи алдуу эндүүгээ нюуха далдалхые хүсэдэг, гансахан коммунистнуудһаа бэшэ, мүн арад зонһоо таһарһан, албан хойрог хүтэлбэрилэгшэ гээшэ. Хаана шүүмжэлэл хабшагдажа, ажахын ба политическэ удхатай кампанинууд дүүргэгдэнэгүйб, тэндэхи предприяти, колхоз, совхоз, МТС ба эмхи зургаанууд гүнзэгы таһалдалда орошохонь элитэ.

Партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ асуудал һанаашалхадаа, ерынгөө предприяти, эмхи зургаан, колхоз, совхоз ба МТС-эй доторой ажабайдал тухай асуудал оруулхаяа зааханшье мартажа болохогүй. Юундэб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй зарим айкомууд хадаа «тиимэ асуудал, шиихэдэ зүбшэгты» гэжэ дээрэһээ захирдаг заншалтай байха юм. Иимэ метод зарим үедөө хэндэшье хэрэггүй байдаг.

Гэбэшье, дээдэ партийна органууд зарим үедөө партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ асуудалыень заажа ба һануулжа үгэхэ эрхэтэйбшуу. Энээниие яахадаашье мартаха еһогүйбди. Элидхэлшээр түрүүшын ээлжээндэ политическо-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй ба тэрэ асуудалаараа һайн танил хүниие томилхо тон шухала. Зүгөөр, зэгэл хүниие асуудал бүхэнөөр ходоодоо элидхэл хэхээр томилжо байха ябадал баһал хэрэггүй байна. Коммунист бүхэн мэдэхэ шадаха асуудалнуудаараа элидхэл хэжэ, ерынгөө политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ үүргэтэй.

Һаяхан боложо дүүрэһэн ВКП(б)-гэй Областной комитедэй ээлжээтэ XXIV пленум «партиин ургалта тухай ба партийно-эмхидхэлэй болон ВКП(б)-гэй зэргэдэ шэнээр ороһондотой партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые шангадхаха тушаа хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Энэ асуудалаар баталан абаһан шиидхэбэри соогоо партиин Обкомой пленум хадаа партийна эхин организацинуудай суглаануудые идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэжэ, тэрээниие коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ һургуули болгохо гэжэ бидэндэ заабари үгэбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй дүнгые зүбшэн хэлсэжэ, энэ шиидхэбэритэй танилсаха, тэрээниие бэелүүлхэ зорилготойгоор ВКП(б)-гэй айкомуудай пленумүүд, партийна активай ба партийна эхин организацинуудай суглаанууд хаа-хаагүй ойрын үдэрнүүдтэ болохоео байна. Эгээл иимэһээ энэ пленум ба суглаануудые идейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ ябадал коммунист бүхэнэй арюун уялга мүн. Хэрбээ партийна суглаануудые дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ гээ һаа, большевистскэ шүүмжэлэлые нюур сахингүйгөөр хэхэ гээшэ коммунист бүхэнэй уялга болоно.

Манай областной партийна организациин зарим нэгэн эхин организацинуудта партийна суглаанууд мүнөө үеын эрилтын еһоор үнгэргэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, ПСЗ-гэй карбитно-кислородно цехын коммунистнуудай хамтын суглаан энэ оной эхилһэнһээ хойшо оройдоо 3 удаа болоо. Энэншье заводой парткомой заабаряар үнгэргэгдэһэн байгаа. Теэд, цех соогоо боложо байһан хүдэлмэри тухай нэгэшье асуудал тус организациин секретарь нүхэр Сологуб суглаан дээрээ табяагүй байшоо. Табанжэлэй түсэб тухай хуули шудалха кружогой заняти ябуулагданагүй. Мүн «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсатай» нэгэшье коммунист танилсадаггүй байхаһаа гадна, партийна суглаан дээрээ баталһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгадаггүй байха юм.

—Нүхэр Трофимов! Би таниие юундэ дуудаа бииб? Мүнөөдэр партийна суглаан зарлагдаа. Та хадаа ургаса хуряалгын ябаса тухай ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой шиидхэбэри тушаа элидхэл хэхэ болоот гэжэ парторганизациин секретарь нүхэр Сластин захирба. Үгы, яагаа гээшэб та, 3—4 часай туршада ямар элидхэл бэлдэхэ гээшэ бииб гэжэ коммунист Трофимов ехээр гайхана. Иимэ хөөрэлдөөн Тарбагатайн аймагай Б-Куналейн территориальна партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сластин тус организациин коммунист нүхэр Трофимов хоерой хоорондо һаяхан болоһон байгаа.

Энэ хадаа партийна суглаануудта тон харюусалгагүйгөөр бэлэдхэл хэжэ, тэрэниие хайша хэрэгээр үнгэргэхэ гэһэнэй баримта болоно гээшэ. Хэрбээ иимэ яаралтайгаар суглаа хэдэг болоо һаа, энээнһээ ямар ашаг туһа гараха байһаниинь хэндэшье элитэ бэшэ гү? Закаменай аймагай «Улаан Октябрь» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Д. Вампилова гэгшэ партийна суглаа энэ жэлэй май һараһаа хойшо үнгэргөөгүй байна. Тус колхоз үбһэ ба таряа хуряалгаар ехэхэн гээгдэлтэй. Теэд, тэндэхи коммунистнууд өөһэдынгөө хамтын суглаа үнгэргэжэ, правлениингээ ажал-ябуулгада шалгалта хиналта хэжэ, ВКП(б)-гэй Уставаар үгтэһэн эрхээ бэелүүлдэггүй байхань угаа гайхалтай. Энэ парторганизациин 9 агитатор агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулна. Табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие шудалхын тулада эмхидхэгдэһэн кружогой заняти нэгэшье болоогүй байһан зандаа. Эндэхи коммунистнууд өөһэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлдэггүй. Һүүлэй хоер жэлэй туршада партиин зэргэдэ нэгэшье хүниие абаагүй байна. Тиин эндэ ажал хүдэлмэреэ стахановскаар хэдэг, политическэ бэлэдхэлтэй түрүү хүнүүд олон бии.

Иимэ баримтанууд Сэлэнгын, Зэдын, Яруунын ба бусад аймагуудай партийна организацинуудаар яһала олон үзэгдэнэ. Ушар иимэһээ партийна организацинууд болбол тусгаар бэеэ даанги болохо зуураа, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые һайжаруулжа, ВКП(б)-гэй Обкомой XXIV пленумэй шиидхэбэриие үдэр бүриингөө хүдэлмэри дээрэ гарай хүтэлбэри болгожо, энээниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ үүргэтэй.

Партийна ажабайдалай бүхы хэмжээе дээшэлүүлхэ, түрүү хүнүүдые партиин зэргэдэ оруулха, коммунистнуудые большевистскээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие үндэһөөрынь һайжаруулхын тулада партийна суглаануудые идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ ёһотойбди.

Колхозуудай бүхы хүсые таряа хуряалгые түргэнөөр дүүргэхэ, таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө сум тоосохо, тарилгын үрһэ хүсэд хааха ба үбһэ тэжээл хүсэд бэлэдхэхэ хэрэгтэ хандуулая!

Таряа хуряалгын түрүүшүүл

ХОРИ. (Манай корреспондентһээ). Хориин МТС-эй комбайнер Дамба Жанаев гэгшэ «Сталинай зам» гэжэ колхоздо таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэй 8 гектар нормын орондо 10 гектар хүртэр таряа хуряана. Энэ нүхэр мүнөө 98 гектар таряа хуряагаад ябана.

Мүн комбайнер Батажаргал Дашацыренов болбол Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилхэдөө үдэр бүхэндэ 10—11 гектар хуряажа, бусадһаа түрүүлэн ябана.

Эдэ нүхэдэй жэшээтэ хүдэлмэриһөө бусад комбайнернууд жэшээ абаха еһотой.

Даалгабаряа дүүргэбэ

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай түрүү колхозууд гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнад. Һүүлэй мэдээгээр түрүү зургаан колхозууд таряа тушаалгые дүүргэһэн байна. Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз, Тарбагатайн сомоной «Гигант» гэжэ колхоз, Анаагай сомоной «Улаан Одон» колхоз, мүн Красно-партизанска сомоной «Красный Партизан» гэжэ колхозууд таряа тушаалгаа 100 процент дүүргээ.

Тэрээнһээ гадна Ашангын сомоной «III Интернационал» гэжэ колхоз гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа 122 процент ба мүн Шмидтын нэрэмжэтэ колхоз 117 процент гүйсэдхэжэ, аймаг соогоо түрүү зэргые эзэлбэ.

Мүнөө тус аймагай колхозуудаар гүрэндөө таряа тушааха хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Үдэрэй нормые үлүүлэн дүүргэнэ

ЗЭДЭ. Үшөөтэйн МТС-эй комбайнер Чагдуров гэгшэ Буденныи нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилхэдөө «Коммунар» гэжэ комбайнаар 150 гектар таряа хуряаба. Энэ нүхэр болбол таряа хуряалгын талаар МТС-эйгээ комбайнернуудай дунда түрүү һуури эзэлнэ.

Мүн аймагай «Улаан Үшөөтэй» гэжэ колхозой жаткаар таряа хадагша нүхэр Ринчин Балданов болбол үдэртөө 5 гектар таряа хадаха нормотой аад, үдэр бүхэндэ 6—7 гектар таряа хадажа, бусад колхознигуудта үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

Д. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Намарай таряа муугаар тарига

Намарай хара таряа тариха болзорнуудай үнгэржэ байһан болобошье, Заиграйн аймагай газартаряалангай хүтэлбэрилхы эмхизургаанууд ба колхозууд энэ шухала ажал хүдэлмэриие эмхидхэжэ шадаагүй байна. Аймагай зарим колхозууд сентябриин нэгэн хүртэр намарай хара таряа тариха газаршье бэлэдхээгүй байгаа.

Ново-Брянска сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ, Дмитровэй нэрэмжэтэ, «III Интернационал» болон бусад олон колхозууд мүнөө хүртэр тарилгаяа эхилээдүй.

Старо-Брянска сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1,55 га, Ждановай нэрэмжэтэ,—5 га, «Первое Мая»—8 га, Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз 13 гектар газарта намарай таряа тарибад.

Тиимэ тула аймагай газарай таһаг ба МТС-үүдэй агрономууд болбол намарай хара таряа агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргэхэ ябадалые бодотоор хүтэлбэрилхэ уялгатай болоно.

Ц. ЦЫРЕМПИЛОВ.

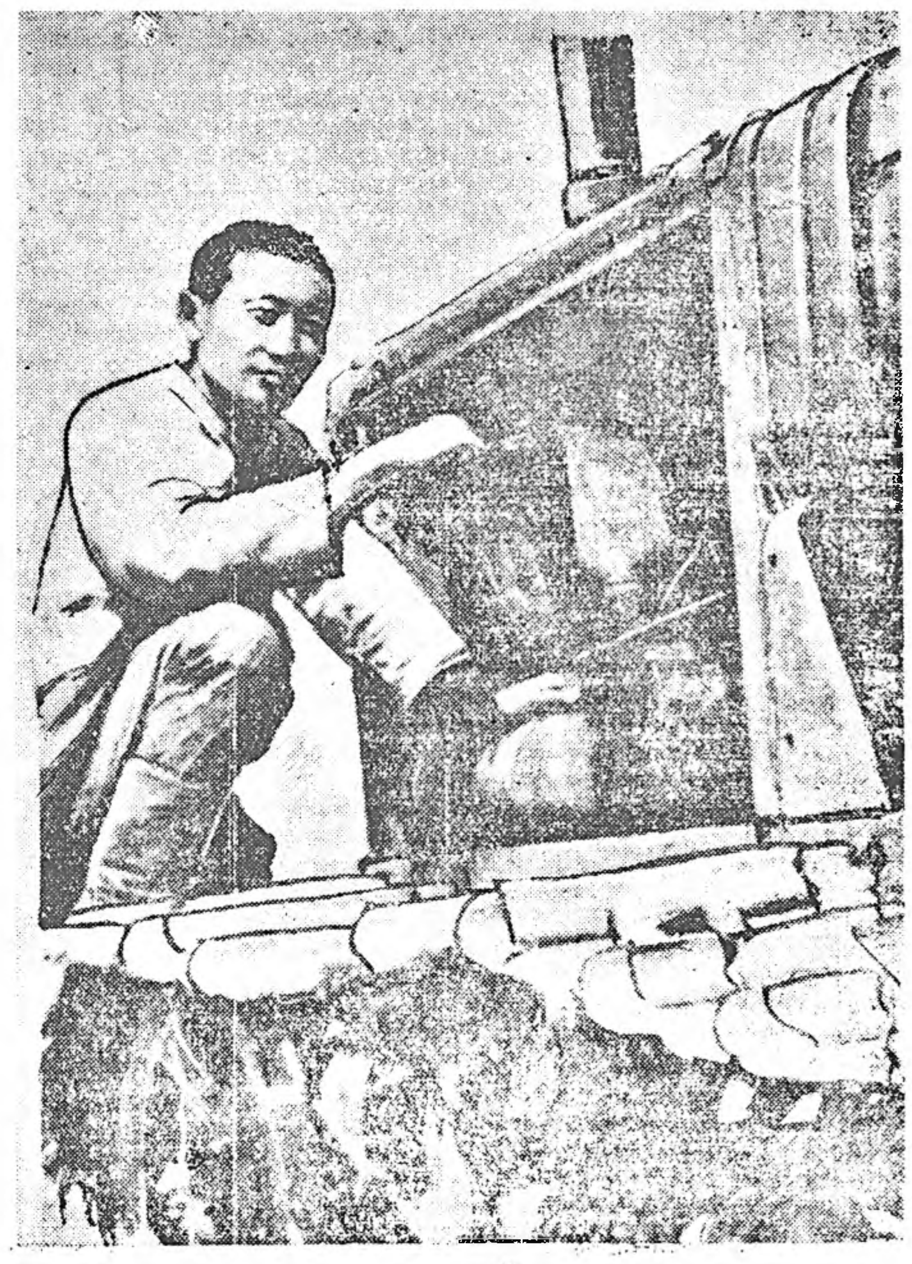

Сэлэнгын аймагай «Большевик» колхоздо хүдэлмэрилдэг нүхэр Цыбикдоржиев Балданай хүтэлбэрилдэг бригада Сүхын МТС-эй түрүү бригада юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Цыбикдоржиев бригадынгаа тракторые шалгажа байна.

А. Поповой фото.

Түрүү колхоз Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэбэ

Баргажанай аймагай Үлюнэй сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениин түрүүлэгшэ С. Ц. Цыренов) 1946 оной августын 1-дэ малажалые үсхэбэрилхэ түсэбөө адуу мореор—114 процент, эбэртэ бодо малаар—121 процент, хони ямаагаар—131 процент дүүргэжэ Сталинска шэнэ табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэбэ.

Тэрэшэлэн 1946 ондо гүрэндэ уялгатаар тушааха малажалай продуктнуудай түсэбые сум дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө тус артелиин эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэд малдаа бата бэхи тэжээлэй база байгуулхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй ашаар

Ажалшадые ажабайдалай шухала зүйлнүүдээр хангахын тулада нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын предприятинуудай урда тон харюусалгатай даалгабари шэнэ табанжэл соо табигдаад байһаниинь мэдээжэ. Энээниие амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө мебельнэ фабрикын коллектив социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, 1946 оной үйлэдбэриин программые Сталинска конституциин һайндэр болохо декабриин 5-да дүүргэхэбди гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Мебельнэ фабрикын коллектив һүүлэй хэдэн һаранuудай үйлэдбэриин программые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска „Хүндэлэлэй Доскада" бэшэгдээ һэн. Энээгээрээ омгорхон, фабрикын хүдэлмэришэд саашадаа ажалай эмхидхэл ба бүридхэлые бүри һайжаруулан, цехүүд болон тус тус хүдэлмэришэдэй хоорондо мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар июль һарада түрүү һуури эзэлжэ ВКП-гэй Улан-Удын горкомой ба горисполкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Тиин, тэрээнээ гартаа бүхөөр барихын түлөө тэдэнэр ажалай бүтээсые бүри дээшэлүүлэн ажаллана. Мүнөө мебельнэ фабрикада нормоёо дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд үгы. Империалистическэ Япониие илаһанай Үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн фабрикын коллективэй дунда улам үргэнөөр дэлгэрээ. Тиин август һарын түсэбые үлүүлэн гүйсэдхэжэ шадаа.

Хэдэн олон жэлэй туршада фабрикада ажаллажа байһан суглуулгын цехын хүдэлмэришэн нүхэр И. Белянков гэгшэ һара бүри даалгабаряа 150—160 процент хүртэр дүүргэнэ. Тэрээнтэй мүрысэжэ хүдэлмэрилдэг нүхэр Тихонов ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлана. Мүнөө энэ нүхэр августынгаа даалгабариие 191,4 процент гүйсэдхэжэ, өөһэд хоорондын мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Иимэ амжалтануудые туйладаг хүдэлмэришэд үшөөшье олон бии.

Һарын ба кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ үбэлэй эрхэ байдалда һайнаар бэлэдхэхэ ябадал нилээд ехэ удхашанартай байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Энээниие һайнаар ойлгоһон мебельнэ фабрикынхид үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эрхимээр ябуулжа байха юм. Цехүүд, мүн хүдэлмэришэдэй гэр байранууд сүм дулаалагдахаһаа гадна, түлеэ түлишэ ехээр бэлэдхэгдэжэ байна.

Хэдэн һарын саана тус фабрика һараһаа һарада ба кварталһаа кварталда түсэбөө оройдоо дүүргэдэггүй байһан юм. Мүнөө тус фабрикынхид түсэбөө гансахан дүүргэдэг бэшэ, харин нютагай ажаүйлэдбэриинхидэй социалистическэ мүрысөөндэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Фабрикын бүхы хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Мүн тэрэшэлэн бүхы хүдэлмэришэдэй байра байдал һайжаруулагдаһан ба хүдэлмэриин бүхы эрхэ байдал зүбөөр эмхидхэгдэһэн байна.

Мүнөө үдэр бүри мебель хэлгые эрхимээр эмхидхээд байгаа һаа, продукци гаргалгаяа хоёр дахин ехэ болгохо байна. Гэбэшье, модо дутаха ябадал энэ хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулна. Иимэ дээрэһээ нютагай ажаүйлэдбэриин Министерство болбол тус фабрикые хэрэгтэй хэмжээгээрэнь модоор хангаха уялгатай. Мүнөө үедэ республикын хүдөө колхозууд ба ажалшан арад болбол энэ фабрикада тон ехэ эрилтэ табижа байна. Мебельнэ фабрика болбол гаргадаг продукцияа, һараһаа һарада дээшэлүүлхэ ба шанарыень һайжаруулха ёһотой. Фабрика дээрэ үни саг хүдэлмэрилжэ байһан дүршэлтэд олон бии. Тэдэнэр залуу хүдэлмэришэдые һургажа, мэргэжэлтэ мастернууд болгохын тула оролдохо еһотой байна.

1946 оной түрүүшын 8 һарын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн мебельнэ фабрикын коллектив саашанхи хүдэлмэри дээрээ һайн амжалтануудые туйлахын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэхэ байна.

И. Очиров.

ТҮРҮҮ ПАРОХОДОЙ КОМАНДА

Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн Байкало-Сэлэнгын пароходствын хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрнэ. «Пограничник» гэжэ пароходой команда (капитаниинь Васильев) ашаа зөөхэ август һарынгаа даалгабариие 134,8 процент гүйсэдхэһэн байна.

Энэ пароходой тоһодогшо нүхэр Михайлов, кочегарнууд Каноплин ба Русин, лоцман Федоров, матросууд Квашнин ба Очиров гэгшэд үйлэдбэриингөө даалгабариие ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Залуушуулай бригада түрүүлжэ ябана

Городок городой «Искра» гэжэ олзоборилгын артелиин оёдолой цехтэ оедолшо залуушуулай бригада бии юм. Эдэнэр артель соогоо ажалай бүтээсын үндэр жэшээ харуулна. Тус бригадын бригадир нүхэр Т. Назарова ба оедолшод нүхэд Жаркова, Слободникова, Полютова гэгшэд даалгабарита уялгануудаа 150—200 процент хүртэр гүйсэдхэнэд.

Загаһашадай амжалта

Галуута-Нуурай загаһанай завод Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые 115,77 процент гүйсэдхэһэн байна.

Мүнөө август һарынгаа даалгабариие 122 процент дүүргээ.

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXIV пленум

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай „Правдада" толилогдоһон статья ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын тобшололнуудтай дашарамдуулан гаргаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной августын 17-ой тогтоол

ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцевай элидхэлһээ

«Еһо тэдыгээр ударидаһанай үрэнүүд» гэжэ энэ оной июниин 15-да «Правда» газетэдэ статья толилогдоһониинь мэдээжэ, энэ статья соо Бурят-Монголой партийна организациин хүдэлмэридэ, гол түлэб хүдөө ажахые ударидалгын талаар байгаа ехэхэн дутуу дунданууд тухай, мүн партиин Областной Комитедэй, тэрээнэй бюро ба нэгэдэхи секретарь Кудрявцевай хүдэлмэриин методтэ байгаа ехэнүүд дутуу дунданууд ба алдуунууд тухай тон зүб тэмдэглэгдэһэн байгаа. Энэ статья тунхаглагдаһанай һүүлээр уданшъегүй манай республикын ажал хэрэгэй байдалые шалгахын тула ЦК-гэй аппарадай хэдэн хүдэлмэрилэгшэд партиин Центральна Комитедһээ ерэһэн байгаа.

ЦК-гэй энэ бригада хадаа шалгалта хэжэ, партиин Областной Комитедэй хүдэлмэридэ байгаа тон ехэ дутуу дундануудые элирхэйлһэн тон зүб тобшололнуудые гаргажа, «Правда» газетэдэ толилогдоһон статьягай удхын зүб байһаниие баталан тэмдэглэһэн байна.

Эдэ бүхы материалнуудые— «Правдын» статья ба ЦК-гэй бригадын выводүүдые—партиин Областной Комитедэй бюро дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, бюро ба илангаяа би болбол манай дутуу дундануудые шүүмжэлһэн шүүмжэлэлдэ буруугаар хандаһан ба энэ шүүмжэлэлые большевистскээр хүлеэжэ, Обкомой ба бусад партийна советскэ болон ажахын органуудай хүдэлмэринүүдтэ байгаа ехэ дутуу дундануудые усадхаха ба республика доторхи ажал хэрэгые заһажа табиха ябадалда партийна организациие элсүүлхын тула тэрэ шүүмжэлэлые хэрэглэжэ шадаагүй байһан байнабди.

Партиин Центральна Комитет болбол энэ ушарые анхарангүй орхихогүйнь ойлгостой. ВКП(б)-гэй ЦК энэ алдууда хатуугаар ба тон зүбөөр хандажа, энэ оной августын 17-до тусхай тогтоол гаргаһан байна. Энэ тогтоол соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обком ба илангаяа тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Кудрявцев болбол «Правда» газетын ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын зүгһөө ВКП(б)-гэй Обкомой дутуу дундануудта хэһэн шүүмжэлэлдэ буруугаар хандаа гэжэ тэмдэглэхэ. Энэ шүүмжэлэлһээ өөртөө һургаал абажа, партийна ба советскэ болон ажахын органуудта байгаа ехэ ехэ дутуу дундануудые усадхалгада партийна организациие элсүүлээгүй байна».

Партиин Центральна Комитет болбол Обкомой бюро ба тэрээнэй секретарь намда тон хатуугаар һануулан дурадхажа, республикын ажал хэрэгые заһажа табихын эрилтэ табиһан байна.

Бидэ бүгэдэ, түрүүшын ээлжээндэ би болбол партиин Центральна Комитедэй энэ тогтоолһоо хатуу шанга тобшололнуудые хэжэ, гаргаһан алдуугаа гансахан буруушааха бэшэ, харин үнэхөөрөө большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгын үндэһэ һуури дээрэ манай хүдэлмэридэ байгаа бүхы дутуу дундануудые элирүүлэн гаргажа, эдэ дутуу дундануудаа усадхаха хэрэгтэ партийна организациин бүхы хүсые шууд элсүүлжэ, партиин Центральна Комитедэй тогтоолые дүүргэлтэ болгохо еһотой байнабди.

* * *

Манай хүдэлмэриин гол һалбаринуудай ажал хэрэгые хаража үзөөд байхадаа, бидэнэр болбол шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлдэ буруугаар хандажа, манай партиин энэ хурса зэбсэгые хүдэлмэридөө байгаа дутуу дундануудые зайлуулха ябадалда тон дутуугаар ашаглаһан байнабди.

Хүдөө ажахын талаар ажал хэрэгнай тон муу ябажа байһаниинь мэдээжэ. Обкомой тоосоото элидхэл тушаа гаргаһан тогтоол доторoo партиин Центральна Комитедэй бидэнһээ эриһэнэй ёһоор манай малажал болбол хэлбэришэгүйгөөр ургаха ба хүгжэхын орондо, мүнөө хүртэрөө хороһоор байна. Малажалда байгаа зохишогүй байдалай гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, малые үбһэ тэжээлээр тон муугаар хангаһан ябадал мүн болоно. Гэбэшье, энэ жэлдэ республикын колхозуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ бүри муу ябажа байна. Жэшээлхэдэ, сентябриин 1-эй мэдээгээр үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ орходоо үбһэ бэлэдхэл 16.449 тонноор ба силос даралга 34.000 тонноор бага бэлэдхэгдэһэн байна. Хориин, Яруунын, Сэлэнгын, Кударын Хэжэнгын ба зарим бусад аймагууд илангаяа муугаар үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ байна.

Тарян ажалай талаар мүн ехэ ехэ дутуу дунданууд бии байна. Бидэнэр хадаа, хамагай түрүүндэ, хабарайгаа тарилгын түсэбые энэ жэлдэ 9 процентээр дүүргээгүй, агаарай байдалай ямаршье байгаа һаа, һайн ургаса абахын тулада агротехникын бүхы аргануудые ашаглаагүй, хоёр дахин хахалагдаһан сэбэр парта тариха ба уһалууриин талмайе үргэдхэхэ бүхы байдаг хэмжээнүүдые ябуулаагүй ушарнууд мүн болоно. Тэд һайнаар элдүүрилжэ хоерлоһон парта ба уһалууриин газарта тариһан тарян энэ ган жэлдэшье муу бэшэ ургаса үгэһэниинь мэдээжэ.

Һүүлэй үедэ илангаяа колхозуудые ажахын эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ хэрэгтэ туйлай ехэ зохидгүй байдал элирүүлэгдэһэн байна.

Хэжэнгын аймагта элирүүлэгдэһэн жэгшүүритэй баримтанууд пленумдэ хабаадагшадта мэдээжэ гээшэ. Эндэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд, айкомой нэгэдэхи секретарь байһан Номоев түрүүтэй, колхозой зөөриие хулгайлха замда, колхоздо харша ба гүрэндэ харша ябадал хэхэ муухай замда ороһон байха юм. Энэ хэрэг үнгэрхэдөө тэдэ нэтэрһэн мэхэ гохо хэгшэдэй зүгһөө колхозой адууһа мал, эдеэ-хоол ба колхозой мүнгэн зөөриие саг үргэлжэ үрижэ байһан ябадалда хүргэһэн байна. Мүн иимэнүүд баримтанууд һүүлэй үедэ Яруунын аймагта элирүүлэгдэһэн байгаа, тэрээниие аймисполкомой түрүүлэгшэ байһан Аюшеев ба аймагай бусад хэдэн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд үргэнөөр хэдэг байһан байба. Партиин Областной Комитедэй бюро болбол эдэ бүхы гэмтэдые партиһаа гаргажа, сүүдтэ үгөө.

Зүгөөр хүдөө ажалай артелиин уставые бүдүүлигээр эбдэдэг, колхозой зөөриие үридэг баримтанууд мүн бусад аймагуудташье элирүүлэгдэжэ байна гэхэ зуура, хэдэ хэдэн аймагуудта партийна ба советскэ органуудай зүгһөө тэрэ зэргын гэмтэ ябадалнуудта мүнөө болтор тон либеральнаар хандажа байха юм.

Олохон аймагуудта нюдэ далдалдаг, хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдые малажалые хүгжүүлхэ түсэбые, гүрэнэй урдахи уялгануудые гүйсэдхэхэ талаар тоосоо мэдээнүүдые элдэб аргаар үлүү ехэ болгожо ябуулдаг тиимэнүүд бузагай муухай үзэгдэлнүүдэй үргэнөөр дэлгэрһэниие гэршэлһэн баримтанууд мүн лэ үсөөн бэшэ бии.

Хүдөө ажалай талаар, тарян ажал ба мал ажал дээрэшье, мүн баһа колхозуудай эмхидхэлэй ажахын байдалда эдэ горьтойхон дутагдалнуудай гараһаниие юугээр тайлбарилхаб?

Энэ зохидгүй байдалай гол шалтагаанууд яабашье ямар нэгэн таарамжагүй ушарһаа бэшэ ,харин манай хүтэлбэриин шанарһаа, ажал хэрэгэй эмхидхэлһээ гараа гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

Бидэнэр эдэ асуудалнуудые Обкомой бюро дээрэ бага хэлсэдэг, малажалай юрэнхы байдалай түлөө болоод, мүн малай хоролтын түлөө малажалай министр нүхэр Хазагаевһаа харюусахын эрилтэ багаар табидаг байгаабди, тиихэдэ энэ Министерство тон муугаар хүдэлмэрилжэ ба үшөө мүнөө хүртэр «эмхидхэгдэжэ байһан» үедөө байһаар байха юм. Газартаряалангай юрэнхы байдалай түлөө ба илангаяа колхозуудай эмхидхэлэй ажахын байдалай түлөө, хүдөө ажалай артелиин уставые бодото хэрэг дээрэ тодо һонороор ябуулха хэрэгэй түлөө харюусахын эрилтэ газартаряалангай Министр нүхэр Дубровскийдо багаар хэдэг байгаабди; хүдөө ажалай хүтэлбэриин түлөө, харюусахын эрилтэ Министрнүүдэй Советдэ багаар табидаг байгаабди; Обкомой хүдөө ажахын таһагай ба малажалай таһагай хүдэлмэрилэгшэдые, тэдэнэй тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байгаашье һаань, һулаар шүүмжэлдэг байгаабди. Малажалай таһаг мүнөө хүргэр илангаяа муугаар хүдэлмэрилжэ байха юм.

Обкомой бюро болбол хүдөө ажахын асуудалаар сэхэ ажаллаха ёһотой байһан Обкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Лобсановһаа хүдөө ажахын байдал ба хүдэлмэриин түлөө эрилтэ багаар хэдэг байгаа.

Энэ ёһоороо саашадаа байжа болохогүймнай мүнөө элитэ байна. Партиин Центральна Комитет өөрынгөө августын 17-ой тогтоол соо манай республикадахи, илангаяа хүдөө ажахын байдалые һайжаруулан табиха гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Энэ тогтоолые дүүргэлтэ болгон, областной партийна организациин бүхы анхарал ба хүсые хүдөө ажалай талаар табигдаһан иимэ шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ мүнөө элсүүлхэ хэрэгтэй:

Нэгэдэхеэр—1946 оной туршада хараалагдаһан мал ажалай хүгжэлтын түсэбые заатагүй дүүргэхэ ба малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхые хангаха. Энэ зорилгонуудые гүйсэдхэхын түлөө үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй тэсэшэгүй хожомдолые дары усадхаха хэрэгтэй. Аймагай ба колхозой парторганизаци бүхэнэй тон шухала ба хойшолуулашагүй зарилгонь хадаа, аймаг ба колхоздо тогтоогдоһон үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна,сабщалан ба бэлшээриие һайжаруулха талаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха ба энээнэй тулада бүхы республика дотор алдартай луговод нүхэр Герасимовай ба тэрэнэй жэшээе үргэлжэлүүлэгшэд—герасимовецүүдэй гайхамшагта дүршэлые гүйсэд ашаглаха хэрэгтэй.

Малажалай байрые бариха ба һэльбэн заһаха, малайгаа байрануудта үбһэ тэжээлыень шэрэжэ бэлэдхэхэ, малай үбэлэй бэлшээринүүдые бэлэдхэхэ, тэндэ халхабша ба уһалуури түхеэрэхэ гэхэ мэтэ тон шухала хүдэлмэринүүдые октябриин 1 болтор гүйсэд дүүргэхые хараалжа, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые үргэнөөр дары саггань ябуулха зайлашагүй байна.

Хоёрдохеор, бидэнэр ерэхэ жэлэй ургасые хангахын түлөө һуларшагүй тэмсэл мүнөөнһөө эхилжэ ябуулха ёһотойбди. Тиихын тулада ургаса хуряалгые эмхитэйгээр ябуулха ба гүрэндэ таряа тушаалгын түсэбые гүйсэдхэхын хажуугаар, 1947 оной тарилгада хүсэд хүрэхэ хэмжээтэй бүхы культурануудай үрһэ хүрэнгэ хааха ябадал эмхидхэхэ шухала. Ерэхэ жэлдэ һайн ургаса абахын гол нүхэсэл болохо пар хахалалгын түсэбые гүйсэд дүүргэхэ ябадалые туйлаха; уһалууриин газарые ехэ болгохын зорилгоор уһалууриин һубагуудые сэбэрлэхэ ба үргэдхэхэ тушаа хүдэлмэринүүдые мүнөөнһөө эхилжэ эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэ орходоо жэшээлэшэгүй һайн болгохын тулада машинно-тракторна паркые хүсэд гуримдань оруулха ба механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадалда намар-үбэлэй сагые хэрэглэхэ шухала. Бидэнэр 1947 ондо республикын машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие сэрэгэй урдахи хэмжээндэнь хүргэхэ ёһотой ба аргатайбди.

Гурбадахяар—республикын хүдөө ажалай бүхы һалбаринуудай бодото ургалтын шухалын шухала нүхэсэл хадаа хүдөө ажалай артелиин уставые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ колхозуудта эмхидхэлэй журам ба ажалай болон гүрэнэй жаяг заршам байгуулха ябадал мүн болоно.

Ябажа байгаа жэлдэ Союзай правительство болбол манай республикын колхозуудта ба колхозникуудта угаа ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол «1946 оной ургасын хангалтагүй байһантай хамта Бурят-Монгол АССР-эй колхозуудта ба колхозникуудта туһалха хэмжээнүүд тухай» гэһэн тусхай тогтоомжо августын 19-дэ гаргаһан байха юм. Энэ тогтоомжоор Министрнүүдэй Совет гүрэнэй ресурснуудһаа республикын колхозуудта эдеэ хоолой талаар туһаламжа орооһоор гаргажа үгтэһэн байна. Правительство болбол республикын колхозуудай уялгата тушаалгые, натуро түлбэриин түсэбые багадхаһан, хартаабха ба овощь тушаалгые хадһаа үлүүсэ багадхаһан, колхозуудые үбһэ тушаалгаһаа хүсэд шахуу сүлөөлһэн байна. Саашань, правительство хадаа республикын колхозуудһаа үнгэрһэн жэлнүүдэй орооһо тушаалгын ба натуро түлбэриин доемхые огто хаһахаар, мүн үрһэнэй урьһаламжые 1947—1948 онуудта һубарюулжа түлэхөөр тогтооһон байха юм.

Правительство болбол худалдаанаймаанай Министерствые ба Центросоюзые республикын 17 районно центрнүүдтэ хилээмэнэй коммерческэ наймаа эмхидхэхэ гэжэ уялгалаа.

Эсэстээ, мүн энэ тогтоомжоороо СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол республика дотор таряа татаһанай түлөө гарнцева суглуулга гээшые 1947 оной августын 1 хүртэр абахагүй гэжэ бэлэдхэлэй Министерствые уялгалһан байна.

Правительствын энэ ехэ туһаламжада харюу болгон, бидэнэр болбол бүхы эрэгтэй ба эмэгтэй колхозникуудые хүдөө ажахын продуктнуудые, хамагай түрүүндэ мяха, һү, таряа, хартаабха, овощь тушаалгаяа гүрэндөө болзорһоонь урид гүйсэд дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ, республикынгаа хүдөө ажалые ургуулхын түлөө тэмсэлдэ эмхидхэн бодхоожо, хүдөөдэ социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүдөө ажахыдахи дутагдалнуудаа усадхаха ябадалда зорюулагдаһан оролдолгонуудаа нилээд шангадхаха ёһотойбди, тиихэдээ большевизмын шалгагдаһан зэбсэг болохо шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл гээшые хүсэдөөр хэрэглэжэ, хүдөө ажахыгаа ударидаха аргануудаа эридээр һайжаруулха ёһотойбди.

* * *

Нилээд ехэ дутагдалнууд мүн республикын ажаүйлэдбэриинашье хүдэлмэридэ байна. Бүхы ажаүйлэдбэриин долоон һарын программа бүхыдөө 103 процент дүүргэгдэһэншье һаа, үйлэдбэриингөө даалгабариие жэлэй эхинһээ абаад, мүнөө хүртэр дүүргэдэггүй предприятинууд үсөөн бэшэ бии. Эдэ предприятинуудай тоодо нүхэр Прокопьев директортэй завод, мелькомбинат (директорынь нүхэр Виноградов), Баргузинзолото комбинат (директорынь Лозовский) ба нютагай ажаүйлэдбэриин олон предприятинууд оролсоно. Һүүлэй саг хүртэр нүхэр Жаркойн толгойлжо байгаа эдеэ-хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствын предприятинууд тон муугаар хүдэлнэ. Эдеэ-хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствын долоон областной предприятинуудай оройдоо нэгэнниинь июлиингээ түсэбые дүүргээ, 20 райпищекомбинадуудай оройдоо 5-ниинь түсэбөө дүүргээ. Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын (министрынь нүхэр Гурьянов). 22 районно промкомбинадуудай минил 7-нь июлиингээ түсэбые дүүргээ. Промкооперациин управлени (начальнигынь нүхэр Константинов) июлиингээ түсэбые 97 процент, 7 һарынгаа түсэбые 92 процент дүүргээ.

Түсэбөө дүүргэһэнэйнгээ талаар нэмэжэ бэшэлгэ хэхэ ба нюдэ далдалха мэтэ гүрэндэ харша ябадал гаргадаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд манай эндэ үшөө барагдаагүй. Жэшээнь, Улан-Удын госпивозаводой директор байһан Итин гэгшэ заводойнгоо бүтээсые хииһээ дээшэлүүлһэн байха юм, тодорхойлон хэлэхэдэ үнэндөө бүтээжэ гаргаагүй 833 гектолитр брага нэмэжэ бэшэһэн байха юм, тэрээнэйнгээ түлөө тэрэ хүдэлмэриһөөн гаргагдажа, партийна зэмэ амсаһан юм. Кабанска аймпищекомбинадай директор Ганин гэгшэ бүтээжэ гаргаһан 96 тонно талханай орочдо тоосоондоо 155 тонно зааһан байна, мүн олон ондоо мэхэ гохо хэһэнэйнгээ түлөө ВКП(б)-гэй зэргэһээ гаргагдаад, уголовно харюусалгада хабаадуулагдаһан байха юм. Мысовско загаһанай заводой директор Карнаков гэгшэ энэ жэлэйнгээ июнь һарын тоосоон соо загаһашадһаа үшөө абтаагүй 65 центнер загаһа оруулһан байха юм.

Иимэ муухай үзэгдэлнүүд болбол партийна хиналтын һулараһан дээрэһээ ба ажаүйлэдбэриин ударидалгада ехэхэн дутагдалнуудай бии байһан дээрэһээ байжа болоо.

ВКП(б)-гэй Обкомой бюро болбол предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө, министрнүүдһээ, Обкомой ажаүйлэдбэриин һалбаринуудай таһагуудые даагшадһаа ба ажаүйлэдбэриин хүдэлмэринүүдэй асуудалнуудые эрхилдэг ба мүн Обкомой гурбадахи секретарь нүхэр Кучеровһаа ажал хэрэгэй ямар байһанай түлөө эрилтэ багаар табидаг байгаа.

Нүхэр Кучеровта тэрэнэй дутуунуудтань бидэ хаа-яа, тиихэдээ аймхайгаар заадаг байгаабди, тиимэһээ тэдэнь удаанаар усадхагдана. Энээнэй, түлөө нүхэр Кучеровшье, Обкомой бюрошье зэмэтэй.

Ажаүйлэдбэриин талаар манай зорилгонууд хадаа предприяти бүхэнэй үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые хэмжээгээншье, шанарайншье талаар бултыень хүсэд дүүргэжэ байха ябадалые туйлаха хэрэг болоно. Энээнэй тула Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй условинуудые дүүргэхын түлөө үдэр бүриин хиналта эмхидхэхэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциингаа шанарые һайжаруулха ба тэрээнэйнгээ үнэ сэнгые доошолуулха хэрэгтэ анхаралаа табиха еһотой. Предприятинуудай ба партийна, профсоюзна организацинуудай ударидагшадһаа хүдэлмэришэдэй байра байдалай ба культурна условинуудые һайжаруулха талаар үдэр бүриин һуларалтагүй анхаралга хандуулхые эрихэ, ажаүйлэдбэриин предприятинуудай кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар ба тэдэ кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулха, социалистическэ мүрысөөнэй ударидалгые һайжаруулха ёһотой байна.

* * *

Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ ба дайнай һүүлдэхи үедэ областной партийна организациин составта ехэхэн хубилалтанууд болоһон байна гэжэ мэдээжэ. Партийна эхин организацинуудай тоо городтошье, мүн хүдөөдэшье, тэрэ тоодо колхозуудташье олон болоо. Партийна эхин организацинуудгүй юрдөөл 57 колхозууд манайда тоологдожо байна.

Энэ ушар байдал болбол партийна зэргэнүүдэй ургалтые хүтэлбэрилхын болон мүн коммунистнуудые, илангаяа партида һаяхан ороһон коммунистнуудые хүмүүжүүлхын түлөө ехэхэн харюусалга бидэндэ даалгажа байгаа, мүн мүнөөшье даалгана. Тиихэ зуура, бидэнэр энэ талаар тон ехэхэн дутуунуудтай байнабди. Тэдэ тон түрүүндэ юуб гэхэдэ, манай олохон партийна организацинууд партида шэнэ членүүдые абахын асуудалнуудта анхаралаа тон багаар хандуулна, энэ хэрэгые зүндэнь табиха ябадал үсөөн бэшэ гаргадаг.

Партида шэнээр абтаһан коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ тушаа хүдэлмэри ехэ һулаар табигданхай. Олон нүхэдүүд партида ороод, хэнэйшье анхаралгүйгөөр орхигдошоһон байдаг, партийна организацинуудай эдибхитэй хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдадаг, өөрынгөө идейно-политическэ ба ниитэ-культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар багаар хүдэлмэрилдэг, үндэр дээдэ большевистскэ ёһо гуримай, шударгуу шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй ёһоор, хүдэлмэридөө байһан багаханшье дутуунуудта тэсэхэгүйгөөр хандахын еһоор хүмүүжүүлэгдэдэггүй байна.

Партиин доторой, эмхидхэлэй ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ байһан эдэ бүхы ехэхэн алдуу эндүүнүүд дээрэһээ боложо олохон партийна эхин организацинууд, членүүдэйгээ тоогой ургажашье байхада, предприятида, колхоздо, эмхи зургаанда боложо байһан хэрэгтэ нүлөөлхэ арга багатай болошодог, ажалай ба гүрэнэй жаяг заршамые бүдүүлигээр эбдэхэ ушарнуудые, үгышье һаа, советскэ гүрэнэй хуули гуримые бузагайгаар шууд эбдэхэ ба манай советскэ байгуулалтын экономическа үндэһэ һуури болохо социалистическэ зөөриие үрихэ, хулгайлха ябадалнуудые харангүй хажуугаарынь гарадаг ушар үсөөн бэшэ.

Энэ болбол манай партиин үндэһэ һуури болохо партийна эхин организацинууд хадаа партиин олохон аймагуудай, районуудай, городуудай мүн Областной Комитедэй гол анхаралда үшөө байдаггүйень гэршэлнэ гээшэ.

Манай үмэнэ хүдөө ажахыншье талаар, мүн ажаүйлэдбэриишье талаар, мүн культурыншье талаар байһан ехэхэн ба шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ ябадал болбол имагтал партийна эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэринүүдые үндэһөөрынь һайжаруулһанай эсэстэ ба тиимэ болохолоороо партийна эхин организацинуудай хүдэлмэринүүдые үндэһөөрынь һайжаруулһанай, энэ хэрэгтэ партиин бүхы айкомуудай, райкомуудай, горкомуудай ба Областной Комитедэй анхаралые хандуулдаг болоһоной эсэстэ шиидхэгдэжэ болохо байна гэжэ би онсолон тэмдэглэхэ ёһотойб.

Саашадаа нүхэр Кудрявцев оолбол республикын ажалые советскэ ба ажахын органуудаар дамжуулан хүтэлбэрилхэ асуудалнуудта орон Обкомой бюрогой хүдэлмэридэ хэдэ хэдэн дутуу дунданууд ба алдуу эндүүнүүдые элирүүлхэ зуураа элидхэлшэ хэлэнэ:

Партиин аймагай комитедүүд болбол аймагай советскэ органуудые (аймисполком ба тэрэнэй таһагуудые) бэхижүүлхын орондо, тэдэнэй хүдэлмэридэнь туһалхын орондо тэдэндэ эрилтэ табиха ябадалые дээшэлүүлхын ба тэдэнэй ажал-ябуулгын хойноһоо партийна хиналтые шангадхахын орондо урданайхяараа советскэ органуудай хүдэлмэри уялгануудые партийна органуудай хүдэлмэри болгожо, тэдэнэй хэхэ элдэб жэжэ бага юумэнүүдые өөһэдөө хэжэ байһан ушарнууд мүнөөшье ехэ олон бии. Энэ болбол партийна хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ ябадалдашье, мүн ажахые хүтэлбэрилхэ ябадалдашье ехэхэн хохидол ушаруулна ба советскэ болон ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда өөрынгөө хүдэлмэриин түлөө харюусалгагүй байха ябадалые үшөө ехээр гаргадаг.

Иимэ байдал хадаа республиканска советскэ ба ажахын органуудта—министерствонүүдтэ, управленинүүдтэ, трестнүүдтэ бии гээшэ. Жэшээлхэдэ Обкомой таһагууд (хүдөө ажалай, ажаүйлэдбэриин) ажахын асуудалнуудые шууд шиидхэхэ ябадалые өөр дээрээ абажа, харин эдэ советскэ ба ажахын органуудай харюусалгые дээшэлүүлхын, тэдэнэй ажал-ябуулгын хойноһоо партийна хиналтые шангадхахада туһалхын түлөө министерствонүүдэй, управленинүүд, трестнүүдэй өөһэдынь хүдэлмэриие багаар шэнжэлэн харадаг.

Бидэнэр болбол республикын Министрнүүдэй Соведэй, тэрэнэй түрүүлэгшэ Ивановой хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд байһан тухай, Министрнүүдэй Соведэй аппарадта олохон асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда еһо тэды бэ хойрог нобшоор хандаха ушарнуудай, эмхидхэлэй хүдэлмэриие ба парти правительствын директивэнүүд болон өөһэдынгөө гаргаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые шалгаха ябадалай һулаар табигдаһан ушарнуудай байһан тухай бага бэшээр хөөрэлдэһэн ба хөөрэлдэдэгшье байнабди. Бидэнэр болбол Министрнүүдэй Совет хадаа министерствонүүдые һулаар хүтэлбэрилнэ, тэдэнэй хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр шэнжэлэн хаража байнагүй, министрнүүдтэ, управленинүүдэй ба хүдөөдэхи советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шухала эрилтэ табижа хандахагүй гэһэн тухай ехээр хэлсэнэбди. Энэ хадаа партиин Обкомой пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэшье нэгэнтэ бэшэ бэшэгдэһэн байха юм. Зүгөөр, республикын Министрнүүдэй Совет, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Иванов, мүн тэрэнэй орлогшонор эдэ заабаринуудые ехэл һулаар хэрэглэн абадаг ба өөрынгөө хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа шухала хэмжээнүүдые мүнөө хүртэр абаагүй байна. Эдэ бүгэдэ советскэ ба ажахын органуудые партийна талаар хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэн тэдэнэй ажал-ябуулгын хойноһоо партийна хиналтые һулаар табиһан тухай гэршэлнэ.

* * *

Партиин Областной Комитедэй бюрогой хүдэлмэридэхи гол дутуу дундануудай нэгэниинь гэхэдэ, тэрэ болбол хүтэлбэрилхы партийна советскэ ба ажахын кадрнуудые шэлэжэ абаха, тааруулан хубаажа табиха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгые зүбөөр табиха ябадалые хангаагүй байна. Партиин аймагуудай, районуудай, городуудай комитедүүд ба Областной Комитет мүнөө хүртэр резервгүй байна. Резервнүүд болбол хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэжэ абаха ба тааруулан хубаажа табиха асуудалнуудые түргэнөөр ба алдуугүйгөөр шиидхэхэ арга олгохо байгаа. Тиимэ дээрэһээ, бидэнэр нэгэ хүдэлмэридөө хүдэлмэрилжэ шадаагүй унаһан хүнүүдые адлихан хүдэлмэридэ, тэед гансал ондоо аймагта гү, али ондоо эмхи зургаануудта табиха ябадалые һүүлэй үе хүртэр тэсэжэ байгаабди.

Тиихэ зуура, үни удаан сагай болзор соо илангаяа дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ байһан алдуу эндүүнүүд ба дутуу дундануудые Обкомой кадрнуудай таһаг ба Обкомой кадрнуудые эрхилхэ секретарь нүхэр Сальников практическа хүдэлмэридөө мүнөө хүртэр үшөө һулаар

(*Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта*).

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXIY пленум

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай „Правдада" тол илогдоһон статья ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй бригадын тобшололнуудтай дашарамдуулан гараһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной августын 17-ой тогтоол

ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр А. В. Кудрявцевай элидхэлһээ

...ша абадаг байна гэжэ зааха ...

...ундай таһагай хүдэлмэри... дутуу дунданууд Обкомой ... байна. Зүгөөр, бидэнэр ..., советскэ ба ажахын ... шэлэжэ абаха, таарууд... табиха ба хүмүүжүүл... үндэһөөрынь һайжаруул... шухала хэрэгтэ гараһан ... өөһэдыгөө зай... кадрнуудай таһагай ... бюро дээрэ бүхы тала... ёһотой большевистскэ шүүм... өөрыгөө шүүмжэлэл хэжэ, ... харахые мүнөө үе хүртэр ...ойбди.

...д! Манай парти болбол ...ческа хүдэлмэриин асуудал..., советскэ идеологие бай... хүгжөөхэ асуудалнуудые ... байна. Советскэ идео... тэмсэл хадаа шэнэ ...тическэ общественэ бай... ниитэ тэмсэлэй шу... нэгэниинь хододоо ... байгаа. Парти болбол хур...шевистскэ һэрэмжэтэй бай... советскэ идеологие заа... хазагайруулха ябадалтай ... тэмсэл хэхые эрилтэ ... ододоо табидаг ба таби...

...ая ВКП(б)-гэй ЦК Украинын ...гэй ЦК-гэй тоосоо тушаа тон ... тогтоомжо, тэрэшэлэн ...» ба «Ленинград» гэжэ Ле...дска журналнууд тушаа тог...баба. Партиин Центральна ...дэй эдэ тогтоолнууд манай ...ной партийна организациин ...гическа хүдэлмэридэ байһан ... дутуунууд ба алдуунуудые ...лэн хаража үзэхые бидэ... уялгална, юундэб гэхэдэ, ...гическа фронт дээрэ ехэхэн ... байдал бии болоһон тухай ...бэшэ мэдээнүүд бии.

1938 ондо республикын 15 ...ойдо зорюулагдаһан литера... сборнигуудай нэгэндэ «Под...гэжэ мэдүүһээр зохеолшо Се...телицын рассказ тунхаглаг...байгаа. Энэ рассказай гол ...даа, ородууд (шэмээшэ...ба бурядуудай хоорондохи ...ае айхабтар харша үһөөтэй ... гэжэ хардажа харуулһан ... болоно.

... ондо Болдогоев ба Шулук... редакци доро С. Ме... «Межи» гэжэ пьесэ гара... Энэ пьесэ хадаа полити... талаараа тон харша ба «Под...» гэжэ рассказ шэг харуулаг... адляар, ородууд ба буря... хоорондохи харилсаае үнэн ... харуулха гэһэн зорилготой ... Энэ пьесые политическэ та... буруушаахын орондо, тэрэ 1941 оной февраль һарада «Монгольская Правда» гэжэ ... тунхаглагдаһан Шулукшин... Булат гэжэ нюуса нэрэнь) ... эгээл үндэр сэгнэлтэ ... Тус газетэ болбол тэрэ үедэ ... редакторай орлогшо бай... тогоев гэгшын редакци доро ... байгаа.

... республикада тон шанар... ба идеологическа талаараа ...бажагүй ба харша номууд ... байна. Тэдэнэй зарим ... уранзохеолой нэрэдэй дал..., бузар бүдүүлиг удхатай, ... шантаранги һаналаар дүү... номнууд гаргагдадаг байгаа. ... идеологическа хазагай... ба политическэ талаар ... бог зүйлнүүдтэ ёһотой ... үгтөөгүй, тэдэнэр шүүмжэлэгдээгүй ба саг дээрээ элирүүлэгдэн буруушаагдаагүй байгаа.

Тэрээнһээ үлэмжэ, 1943 ондо нүхэр Санжиевай редакци доро гараһан «Бурят-Монгол АССР-эй XX жэл» гэжэ сборнигто Шулукшинай бэшэһэн «бурят-монголой литературын XX жэл» гэжэ тон хорото статья гаргагдаһан байгаа. Тэрээн соо бурят-монголой литературын хүгжэлтые юрэнхыдөө буруугаар сэгнэгдэхэтэй зэргэ, Семен Метелицын «Межи» гэжэ политическэ талаар хорото пьесэ ба бусад зарим тон шанаргүй зохеолнууд дэн ехээр магтагдажа бэшэгдэһэн байха юм. Нүхэдүүд, идеологическа хүдэлмэриин талаар зохидгүй байдалые харуулжа байгаа дээрэ тоологдоһон фактнууд ба жэшээнүүд тухай үгэ хэлэгдэхэдээ, юундэ иимэ юумэ гараха болоо юм, юундэ партиин Областной комитет, тусхайлхада, пропаганда ба агитациие эрхилхэ секретарь нүхэр Санжиев түрүүтэй пропаганда ба агитациин таһаг эдэ ушарнуудые харангүйгөөр хажуугаарынь гаража байгаа юм гэһэн асуудал гарахань ойлгостой.

Энэ хадаа гэнтын ушар бэшэл даа.

Нүхэр Санжиев болбол табан жэл шахуу партиин Областной Комитедэй хүдэлмэриин идеологическа участогые толгойлжо байгаа, тиин энэ сагай туршада тэрэ хадаа идеологическа хазагайруулгануудые элирүүлэн буруушааха ябадалда нэгэшье үүсхэл гаргаагүй, идеологическа фронт дээрэ һэрэмжэлгые дээшэлүүлхэтэй ба идеологическа хүдэлмэрие ёһотойгоор һайжаруулха ябадалтай холбоотой нэгэшье шухала асуудалые Обкомой бюро ба бүхы Областной парторганизациин үмэнэ табяагүй. Тэрээнһээ үлэмжэ, нүхэр Санжиев өөрынгөө хүдэлмэридэ националистическа удхатай политическа алдуунуудые өөрөө гаргадаг байгаа. Жэшээлхэдэ иимэ ушар энээниие гэршэлнэ:

1940 ондо СССР-эй Наукануудай Академи «Бурят-Монгол арадай түүхэ» гэжэ Ф. А. Кудрявцевай ном хэблэн гаргаһан байгаа. Энэ ном тушаа нүхэр Емельян Ярославскиин һайн рецензи 1940 оной октябриин 20-до «Правда газетэдэ тунхаглагдаһан байгаа. Забайкалиие хаанта засагай дайшалан абажа байха үедэ, хаанта засагай зорюута үүсхэжэ байһан үндэһэтэнэй хоорондохи үһөө хадаа ород ба бурят-монгол арадуудай бээнһээнь һалгаагаагүй, харин гадаадын ба дотоодын дайсадтай ород ба бурят-монгол арадуудай тэмсэхэдэ тэдэ нигэ нэгэдүүлжэ, хаанта засагай үүсхэжэ гаргаһан үһөө дабажа гараха тэгшэ тэдэние зорюулжа, ород арадые тойрон бурят-монгол арадай удаа дарыгаар жагсааха ябадалай үндэһэ һууриинь болохо байһаниинь доото историческа материалнуудай ёһоор тон зүбөөр тэрээн соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байгаа. Тиин бурят-монгол арадай түүхые шудалха хэрэгтэ нүхэр Ярославскиин энэ статьяе туһаламжа болгон хэрэглэхын орондо «Бурят-Монгол арадай түүхэ» гэжэ Ф. А. Кудрявцевай тус хүдэлмэридэ зорюулагдаһан нүхэр Санжиевай бэшэһэн (статья тэрэ үедэ ГИЯЛИ-нин директорэй орлогшоор хүдэлмэрилжэ байһан) тэрэ үедэ Шулукшин редакторгай байһан «Бурят-Монгольская Правда» газетэдэ 1941 оной февралиин 8-да гараба.

Нүхэр Санжиевай статьяда, Емельян Ярославскиин статьяда ороходо тад ондоогоор, бурят-монгол арадай ород арадтай нэгэдүүлһэн ба тэдэнэй хани барисаагай саашанхи хүгжэлтын үндэһэ һуури болоһон ушар бэшэ, харин ехэнхидээ эдэ арадуудые бэе бэенһээнь һалгаажа байһан ушар онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Нүхэр Санжиевай энэ статья болбол политическэ алдуу байһаниинь һэжэггүй, зүгөөр энэ хадаа тииха дэшье, мүн тэрэнэй удаадахи үедэшье, газетээршье, нүхэр Санжиеваар өөрөөрыншье шүүмжэлэгдээгүй байгаа. Гаргаһан алдуугаа нүхэр Санжиевай зайлуулаагүй байһан ушар магадгүй, дээрэ тоологдоһон идеологическа хазагайруулгануудта тэрэнэй либеральнаар хандаһанай гол шалтагаануудай нэгэниинь болоно. Тэрэ ушар хадаа Шулукшинай бэшэһэн политическэ талаар хорото статьяе редактировалхые тэрэниие баалаһан ба тиин тэрэ хадаа партиин эрилтын ёһоор советскэ идеологиин арюун сэбэр байхын түлөө шууд тэмсэл хэжэ шадахагүй байшоо. Партиин Областной Комитедэй бюро болбол мүн энээниие харангүй гараһан ба идеологическа хүдэлмэрие хүтэлбэрилхэ ябадалые нүхэр Санжиевта һүүлшын үе хүртэр этигэжэ, алдуу хэбэ.

* * *

Нүхэдүүд!

Мүнөө, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоомжын гараад байхада, манай хүдэлмэридэхи алдуунууд ба дутуунууд улам элирээд байхада ба республикын ажал хэрэгэй байдалые һайжаруулан табихын түлөө угаа ехэ харюусалгатай байһан тухаймнай ЦК-гэй уридшалан хатуугаар мэдүүлээд байхада, бидэнэр болбол энээнэй урдахида адляар ажал хэрэгээ ябуулжа ба хүтэлбэрилжэ болохогүй гэжэ ехэл тодоор ойлгохо ёһотойбди.

Манай хүдэлмэридэ байһан алдуунууд ба дутуунуудые элирүүлэн гаргажа заһаха ябадал болбол бүхы партийна организацида, партиин Областной Комитедһээ эхилээд партийна эхин организацинууд хүртэрөө, ёһотой большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлээгүйдэ бүтэхэгүй гэжэ ойлгохо ёһотойбди.

Иимэрхүү алдуунуудые дахин гаргахагүй, «Хэрбээ урагшаа дабшахаяа хүсөө һаа, бидэнэр болбол өөһэдынгөө алдуунуудые өөһэдөө элирүүлэн гаргаха ба заһаха ёһотойбди», «Өөрыгөө шүүмжэлэл болбол манай хүгжэлтые урагшань дабшуулагша ехэхэн хүсэнүүдэй нэгэниинь байха ёһотой» гэһэн нүхэр Сталинай заабаринуудые хододоо хүтэлбэри болгожо байха ёһотойбди гэжэ батаар һанажа ябаха ёһотойбди. Эдэ заабаринуудые хүтэлбэри болгон абажа, бидэнэр болбол ёһотой большевизмдэтэл адляар хэнэйшье талаһаа гаргагдаһан дутуу дунданнуудые айнгүйгөөр шүүмжэлхэ ба өөрыгөө шүүмжэлжэ байхада тэрэние шударгуугаар хүлеэн хэрэглэжэ абаха ба өөрынгөө үдэр бүриин хүдэлмэридэ тэрэнэй аша үрдэ шүүмжэлэлтэйгөөр өөһэдөө хэндэха байхын тула шухала эрэлхэ зоригтой байха ёһотойбди.

Нүхэдүүд!

Партиин Областной Комитедэй энэ пленум болбол шударгуу большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй үндэһэн һуури дээрэ манай хүдэлмэридэхи бүхы алдуунуудые ба дутуунуудые гүнзэгыгөөр ба бултыень элирүүлэн гаргаха ба партиин Центральна Комитедэй заабаринуудые хүтэлбэри болгожо, областной партийна организацинуудые бүхы хүсые ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй табиһан эрилтын ёһоор республикын ажал хэрэгэй байдалые түргэнөөр һайжаруулан табиха хэрэгтэ эдүүлхэ бээзэ гэжэ найдахыем зүбшөөрыт.

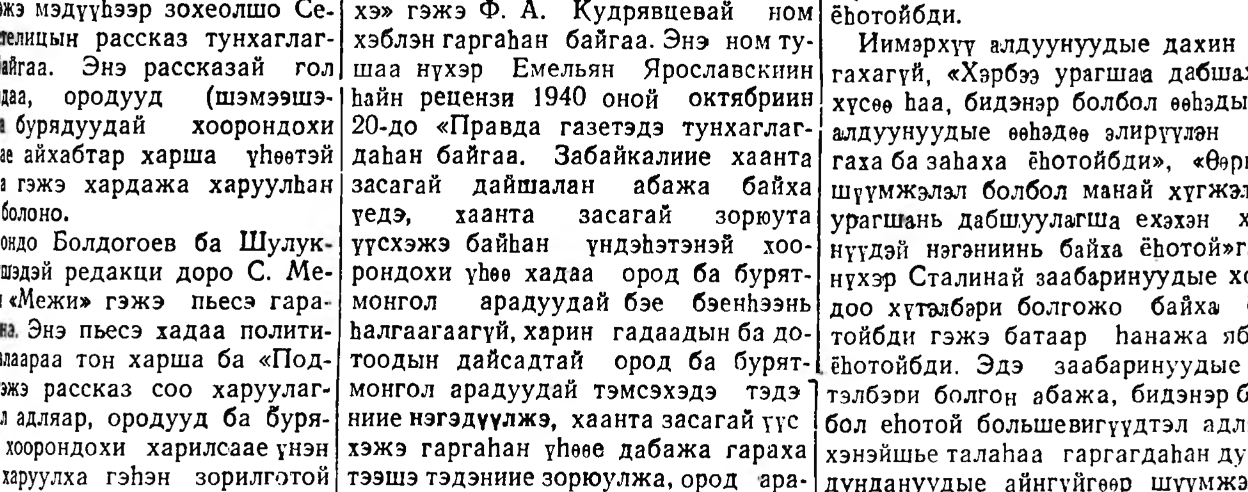

УЛАН-УДЫН МЕБЕЛЬНЭ ФАБРИКА

...ДЭЭРЭ: Цыркульнэ хюрөөдэ хүдэлмэрилдэг нүхэр В. Лягина гэгшэ байна. Тэрэ хадаа ... даалгабарие 153 процент хүртэр дүүргэнэ. Отделочно цехын хүдэлмэришэд Лоскутова Татьяна ... даалгабарие 146 процент ба Багаева Екатерина—123 процент хүртэр дүүргэнэ.

И. Красавцевай фото.

Ассамблейе зарлаха үдэр тухай асуудал тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй шэнэ заседани

ПАРИЖ, сентябриин 6. (ТАСС). Мүнөөдэр Нэгэдэмэл нацануудай Генеральна Ассамблейе зарлаха үдэр тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тула В. М. Молотовой дурадхалаар татагдаһан Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй заседани болобо. Мүн Хитадай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Ван Ши-цзе гэгшэ мүнөөдэрэй заседанида байлсаба.

Амгалан тайбанай Конференциин хүдэлмэри һаатажа байна, тиихэтэй хамта, Генеральна Ассамблейе зарлаһан үдэр-сентябриин 23 дүтэлжэ байна гэжэ Молотовой өөрынгөө үгэ соо тэмдэглэһэниинь эли болобо. Уласхоорондын хоёр шухала Конференцинүүдтэ нэгэн доро хабаадалсаха ябадал хадаа Амгалан тайбанай Конференци лээрэ эб найрамдалай договорнуудай бүхы 5 проектнүүдые шиидхэхэ хүдэлмэридэ тон эдибхитэйгээр хабаадалсажа байһан советскэ делегацида ба мүн бусад олон делегацинуудташье хүндэ болохо байна. Парижска Амгалан тайбанай Конференци ба Генеральна Ассамблея хоёрой саг үеын зэргэшэһэн ябадал болбол урда сагта болоогүй ушар мүн хэрэгтээ хохиролгүйгөөр тиимэ хоёр Конференциие нэгэн доро үнгэргэхэ ябадал хүндэ байха гээшэ. Табан гүрэнүүдтэй эб найрамдалай договорые зүбшэн хэлсэһэнэй ба баталһанай һүүлээр ассамблейе татаха гэһэн асуудалые Нэгэдэмэл нацануудай организациин үмэнэ табиха, энэнь Генеральна Ассамблейн хүдэлмэриин амжалтада шухала түлхисэ болюжо үгэхэ болохо ёһотой гэжэ Молотов дурадхаба. Хэрбээ Генеральна Ассамблейе татаха гэжэ тогтоогдоһон үдэрэй хойшолуулагдаагүй һаа, Амгалан тайбанай Конференциин хүдэлмэрие таһалдуулха хэрэгтэй болобо. Энээниие хүсэнэгүйбди, Амгалан тайбанай Конференциин өөрынгөө хүдэлмэриие дүүргэхэ ябадалыень хараагаа абалсажа Генеральна Ассамблейн нээгдэхэ үдэрые хойшолуулха тухай асуудал ба мүн Генеральна Ассамблейе дүтэшэг газарта Парижда (али Женеведэ) татахые зүбшэн хэлсэхые Соведэй членүүдтэ Молотов дурадхаһан байна. Энэ хадаа Амгалан тайбанай Конференциин ба Генеральна Ассамблейн хүдэлмэридэ бэрхэшээл багатайгаар, нэгэн доро хабаадаха арга-боломжо нилээд олон делегадуудта олгохо байна.

Хитадай түлөөлэгшэ Ван Ши-цзе гэгшэ Генеральна Ассамблейе үнгэргэхэ ябадалые хойшолуулха ба Игали, Румыни, Болгари, Венгри ба Финляндитай баталагдаха эб найрамдалай договорнуудые хаража үзэхэ талаар өөрынгөө хүдэлмэрие дүүргэхэ ябадалдань Амгалан тайбанай Конференцидэ арга-боломжо үгэхэ гэһэн һаналые китайска правительство зүбшөөрэнэ гэжэ мэдүүлбэ. Генеральна Ассамблейе ноябриин 11-дэ зарлахаар хойшолуулха гэжэ Ван Ши-цзе өөрынгөө зүгһөө дурадхаба. Францин түлөөлэгшэ Бидо болбол хэрбээ Нэгэдэмэл нацанудай организациин бусад членүүдэй эдэ дурадхалнуудые зүбшөөрхэ байгаа хадань, Генеральна Ассамблейе татаха ябадалые хойшолуулха гү, али Ассамблейе Нью-Йоркдо бэшэ, харин ондоо газарта үнгэргэхэ ябадалда француузска правительство арсанагүй гэжэ мэдүүлбэ.

Великобританиин түлөөлэгшэ Бевин хэлсэхэ зүйлнүүдыень хизаарлажа, гансал техническа асуудалнуудаар Генеральна Ассамблейе сентябриин 23-да—тогтоогдоһон болзортонь үнгэргэхэ гэжэ хэлэбэ. Великобританиин дурадхалай ёһоор, Генеральна Ассамблейдэ зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаха асуудалнууд Амгалан тайбанай Конференциин өөрынгөө хүдэлмэрие дүүргэтэр хойшолуулагдажа болохошье байна. Гэхэтэй хамта, мүнөөдэр хэлэгдэһэн һаналнууд тухайгаа, заседани дээрэ хэгдэһэн дурадхалнууд тухай би өөрынгөө правительстводэ мэдээсэхэб гэжэ Бевин мэдүүлбэ.

Генеральна Ассамблейн хэлсэхэ зүйлнүүдые гансахан техническа асуудалнуудаар хизаарлаха ябадал Генеральна Ассамблейдэ хэр абтахаар хэрэг гээшэб, тиэд Ассамблейн өөрынь заседаниһаа бэшэ тээ шиидхэбэрилэгдэжэ болохогүйшье байна гэжэ Молотов зааба.

Ван Ши-цзе гэгшэ үгэ хэлэхэдээ, энэ оной январьда Лондондо болоһон Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи хубинь эмхидхэлэй ба техническэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгээр дүүрэһэн юм гэбэ. Хэрбээ Ассамблейн хоердохи хубинь гансахан техническэ асуудалнуудые хаража үзэлгээр хизаарлаха болоо һаа, Ассамблейн функцинууд ба зорилгонууд тухай буруу һанал бодолые бии болгохо байна гэжэ мэдүүлбэ. Ван Ши-цзе болбол ээлжээтэ Ассамблейн зүбшэн хэлсэхэ зүйлдэ ган сал шухала бэшэ асуудалнуудые оруулха ябадалда эсэргүүгээр үгэ хэлэбэ.

Удаань зүбшэн хэлсэлгын үедэ Великобританиин түлөөлэгшэ болбол, хэрбээ Министрнүүдэй Соведэй саашанхи хүдэлмэритэй холбогдоһон асуудалнуудай тодологдоод ба хэрбээ Великобританиин правительствын өөрынгөө зүбшөөрэлые үгөөд байгаа хадань, Генеральна Ассамблейн заседаниие хойшолуулха арга-боломжо бии гэжэ хэлэбэ. Великобританиин түлөөлэгшэ хадаа зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудал тушаа өөрынгөө эсэсэй һаналые сентябриин 9 эй понедельнигтэ хэлэхэб гэжэ найдуулба.

Харин, Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ хабаадалсажа байгаа Бирнсые һэлгэһэн США-гэй түлөөлэгшэ Данн гэгшэ Бирнс хадаа Генеральна Ассамблея сентябриин 23-да зарлагдаһан болзортоо болохо ёһотой гэһэн һаналые дэмжэнэ гэжэ мэдүүлбэ. Министрнүүдэй Соведэй членүүд зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлдэ буляалдаата хэлсэгүй сентябриин 8 хүртэр хойшолуулха гэжэ зүбшөөрэлсэбэ.

Бии байһан мэдээнүүдэй ёһоор, Амгалан тайбанай Конференци дээрэ хабаадалсажа байгаа нилээд олоной делегацинууд Амгалан тайбанай Конференциин өөрынгөө хүдэлмэрие дүүргэтэрэнь Генеральна Ассамблейе татаха ябадалые хойшолуулха гэжэ хэлэбэ.

Штутгартда Бирнсын хэлэһэн үгэ

БЕРЛИН. США-гэй гүрэнэй секретарь Бирнс болбол мүнөөдэр Штутгартда үгэ хэлэжэ, Германи тушаа США-гэй политикые харуулба. США болбол Европын ба бүхы дэлхэйн хэрэгүүдээр һонирхохо ябадалаа зогсоохогүй, мүн дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр хэһэн алдуугаа дабтахагүй гэһэн мэдүүлгээр Бирнс өөрынгөө үгэ эхилбэ. США хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай организациие дэмжэхэ байна гэжэ найдуул...

Бирнсын хэлэһэнэй ёһоор хадаа США болбол потсдамска хэлсээндэ хэлэгдэһэн принципүүдые дүүрэн бэелүүлгэдэ бэлэн байна. Гэбэшье, хэрбээ Германиин нэгэдхэлэй экономическа принцип сахигдаагүй хадань, потсдамска хэлсээндэ зарим хубилалтанууд оруулагдаһан байха ёһотой гэжэ Бирнс нэмэбэ. Бирнс энээнтэй холболдуулан германска ажаүйлэдбэриин үйлэдбэрилэн бүтээлгын хэмжээн тухай асуудал дээрэ тогтоһон байна.

Саашадаа Бирнс болбол, орон доторой Германиие хүтэлбэрилхэ оккупационно сэрэгүүдэй тоое эмхидхэхэ асуудал тушаа американска һанамжые хэлэбэ.

Германска хилэнүүдэй асуудалда хамаадажа, Бирнс болбол Кенигсберг город ба тэрэнэй шадарай районуудые Советскэ Союзда бүримүһэн дамжуулан үгэхэ тухай советскэ правительствын дурадхалые дэмжэхэ гэжэ гурбан правительствын толгойлогшод зүбшөөрэлсэһэн байгаа гэжэ һануулба. Энэ шиидхэбэриие дэмжэхын тула США-гэй бэлэн байһыень баталба. Бирнс болбол Германида ба тэрэнэй хүршэнэртэ хамаатай бусад территориальна асуудалнууд тушаа американска һанамжые дэлгэрэнгы хэлэбэ.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Оборонно хүдэлмэри

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн сельсоведэй «17 партсъезд» гэжэ колхозой дэргэдэхи осоавиахимай эхин организациие Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагша нүхэр Фетисов гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Осоавиахимын членүүд гар пулемедой материална частьнуудые шудалжа байна. Нүхэр Фетисов хадаа Агуу Октябрьска социалистическэ революциин 29-дэхи жэлэй ойн үдэртэ эдэ пулеметчигуудые бэлэдхэжэ гаргахаар уялга абаба.

Шэнэ барилганууд

Улан-Удын гүрэнэй заводто шэнэ барилганууд олоор бодхоогдожо байна. Энэ жэлдэ поликлиникэ, хүүгэдэй сад, хүдэлмэришэдэй ниитын байра, кухня, кладовой ба 12 гэр (коттеджи) баригдаа. Эдэ гэрнүүдые тойруулан модо ногоо таригдаһан ба сарай болон бусад барилгануудтай байха юм. Һаяхан, иимэ нэгэ гэртэ гурбан жэлэй нормо дүүргэһэн тус заводой слесарь стахановец Осадчих гэгшэ оруулагдаба.

Дулаалагдаһан мастерскойнууд

Саянтын, Гашейн, Сүхын, Бурлалтайн ба Үшөөтэйн МТС-үүдэй дэргэдэ дулаалагдаһан шэнэ мастерскойнуудай барилганууд дүүргэгдэбэ. Мүнөө жэлдэ манай республикын МТС-үүдтэ шэнэ барилганuудые байгуулхын тула 2 миллион түхэриг табигдаһан байна. Энэ тоо хадаа үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ табигдаһан мүнгэнэй тооe нилээд үлүүлнэ.

Шэнэ түхеэрэлгэнүүд

Селендумын мотор-заһабарилгын завод ба Улан-Удын машинно-тракторна мастерскойнууд металл үйлэдбэрилдэг 50 шэнэ станогуудые абахаар байна.

Радиорепродукторнууд

Бурмонторгын культмагазинда һүүлшын конструкцяар гаргагдаһан радиорепродукторнууд олоор ерэжэ худалдаанда гаргагдаба. Энээнһээ гадна тус магазинда патефоной пластинканууд асарагдаһан байна. Эдэ пластинкануудай дунда: английска, немецкэ ба французска хэлэнүүдые шудалжа байгшадта туһалха грампластинканууд бии.

Зумбраануудай 3366 арһа тушааба

Кабанскын аймагай Колесовско, Кабанскын ба бусад сельсоведүүдэй һурагшад болбол хабарһаа абаад, мүнөө хүртэр зумбараануудые олоор бариба.

Тэдэнэр зумбараагай 3366 арһа «Заготживсырьегой» контородо тушааһан байна.

Рентгено-техникүүдэй курс

Рентгено-физиотерапевтическа лечебницын дэргэдэ рентгено-техникүүдэй 3 һарын курс нээгдэжэ, һуралсалаа сентябриин 5-һаа эхилбэ. Тус курсда 15 хүн хабаадуулагдаа.

Гематоген гаргалга

Улан-Удын Мяханай комбинат малай шуһаар гематогенэй таблетэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргажа эхилээ.

Ондатра агналга

1932 ондо манай республикада анха түрүүнээ 365 ондатранууд асарагдажа, Баргажанай ба Кабанскын аймагуудай тогтомол уһа нуурнуудта табигдаһан байгаа. Ондатрын түргөөр үдэжэ, олон болоходо, тэрэниие агнуурилан олзоборилхо ябадал һүүлэй жэлнүүдтэ эхилһэн байха юм. Ондатранууд 17 аймагуудта бии болгогдожо, үнгэрһэн жэлдэ энэ үнэтэ ангай 112 мянган арһа ангуушадаар гүрэндэ тушаагдаһан байха юм.

Ангуушад болбол энэ жэлдэ ондатрын 200 мянган арһа бэлэдхэхын түлөө тэмсэхэ байна.

Хүдөө ажахын хоротонтой тэмсэл

Яруунын аймагай Эгэтын адагай сельпогой магазинда Ульдиргын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряалан дээрэһээ алагдаһан 420 зумбраануудай арһа тус колхозой һурагшад—хүүгэд тушааба.

Арһа олоор тушаагшад гэхэдэ һурагшад Алексей Михалев ба Дмитрий Арефьев гэгшэд болоно.

Парижска Амгалан тайбанай конференци дээрэ

Итало-югославска хилэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 6. (ТАСС-эй тусхай корр.). Италида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комисси болбол эб найрамдалай договорой проектын ёhoop итало-югославска хилые хубилгаха тухай зүбшэн хэлсэжэ мүнөөдэр үргэлжэлүүлбэ. Комиссиин мүнөөдэрэй заседани дээрэ Советскэ делегациин үмэнэhөө В. М. Молотов ба А. Я. Вышинский байлсаба.

Заседани дээрэ эгээн түрүүн польско делегат Виневич хэлэжэ, Триест тухай асуудалда өөрынгөө үгые зорюулhан байна.

Триест гээшэ Польша ба Германиин хоорондо атаа буляалдалга гаргадаг байhыень Виневич hануулhан байха юм.

Гданьскшье, Триестшье далайн базанууд гээшэ. Тэдэнэр хоюулан Польшын—Гданьск ба Югославиин—Триест гэдэг үргэн ехэ областьнуудhаа экономическаар дулдыдаха байна. Эдэ хоер город өөрынгөө түүхэ домог соо булимтаралгын тэмсэл гаргадаг газарнууд байhан юм гэбэл Гданьскда Германска ба Триестдэ Итальянска булимтаралга хэгдэдэг бэлэй.

Триестын түүхэ домог тухай хэлэхэдээ, польско делегат болбол германецууд хойто зүгтэ славянска арадуудтай наймаа хэхэ ябадалда ямар үүргэтэй байhан тэрээн шэнгээр, итальянецууд урда зүгтэ хэдэн зуун жэлэй турша соо мүн лэ тиимэ үүргэтэй байгаа hэн гэжэ Виневич hануулна. Тэдэнэр хадаа худалдаа-наймаанай колонинуудые бии болгодог hэн, тэдэнь хожомынь славянска газарнуудаар хүреэлэгдэhэн итальянска аралнууд бологдог бэлэй. Тиихэдээ тэдэнэр буу зэбсэг барижа, өөhэдтөө харгы гаргаад, агрессорнууд боложо аашалдаг юм hэн.

Славянска газарай дунда шаантаг боложо ороhон тала аралнууд мүнөө хэндэ орохо байhан тухай асуудалые шиидхэхэдээ, эдэ бүхы түүхэтэ ушар баримтануудые мэдэхэ хэрэгтэй байнабшуу. Урдань газар дайдые булимтаран абадаг байhанаа зүбтүүлжэ, мүнөө шэнэ булимтаралга хэхэ ябадал гаргаха болоо hаа, тон буруу болохо байна. Тиин Амгалан тайбанай конференцидэ хабаадагшадай олонхинь Триестые интернационализацилха гээд баадхажа байhан хадань, польско делегаци болбол Триестын сүлөөтэ территори гээшэ тус городой ба тэрэниие оршон тойрон байhан газарай хилэ соо байха ёhотой гэжэ хэлэhэн белорусска делегациин дурадхалые дэмжэнэ. Триестhээ урагшаа байhан газар хадаа Югославиин составта орохо ёhотой. Великобританиин түлөөлэгшэ Макнэйл гэгшэ сүлөөтэ Триестын газарай статут тушаа югославска ба советскэ делегациин дурадхалнуудые буруушаажа арсаhан байгаа.

Итало-югославска хилэ тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр абтаhан шиидхэбэри хадаа, үнэнтэ зүбөөр байхын тон бага юумэ гээшэ гэжэ Советскэ делегациин түлөөлэгшэ Вышинскиин хэhэн мэдүүлгэ тухай hануулаад, Макнэйл болбол үнэнтэ зүбөөр байлгые тогтоохо гээшэ тиимэ хялбар бэшэ юм гэжэ хэлээ.

Дам саашаа Великобританиин түлөөлэгшэ болбол Триестын сүлөөтэ территори хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай организациин хяналта доро байха ёhотой hэн гэжэ баадхаба. Триест тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгые нэгэ жэлээр хойшолуулха гэhэн дурадхалаа бусаажа абахыень бразильска делегацида дурадхаад, Макнэйл болбол Триест тухай асуудал тушаа хэлсээн баталагдаагүй байгаа юм hаань, тэрэ дурадхалые дахяад оруулхаар саг зуура иигэхэ хэрэгтэй гэhэн тэмдэг үгэбэ.

Франциин түлөөлэгшэ Кув де Морвиль болбол французска делегациин дурадхаhан Итали ба Югославиин хоорондохи хилын линиие тогтоохо тухай хэлэhэн байгаа. Триест тухай асуудал гээшэ эб найрамдалай бүхы договорой түлхюурынь гээшэ гэжэ нэрлээд, тус асуудалай шухала удхатай байhыень тэмдэглэбэ. Тэрэ хадаа Югослави болон Италиие бэе бэеэ ойлголсожо hайн сэдьхэл гаргаад Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхаhан шиидхэбэриие зүбшөөхыень уряалhан байна.

Греко-болгарска хилэ тухай советскэ делегадай хэhэн мэдүүлгэ

ПАРИЖ, сентябриин 6. (ТАСС-эй тусхай корр.). Бүгэдын мэдээhээр, греко-болгарска хилэ тушаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй дурадхаhан Болгаритай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой проектын нэгэдэхи статьягай текст гээшэ Амгалан тайбанай конференци дээрэ Греци ба Болгариин правительствонуудай hанал бодолоо хэлэжэ үгэхэ аргатай болторынь условноор абтаhан юумэ гээшэ гэжэ харагдаха байhан юм. Грециин ба Болгариин түлөөлэгшэд энэ асуудал тушаа Амгалан тайбанай конференциин пленарна заседанинууд дээрэшье, Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин заседанинууд дээрэшье үгэ хэлэhэн байна гэжэ мэдээсэгдээ hэн.

Мүнөөдэр политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа Болгарида хамаатай комиссида Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Н. Новиков (Америкын Холбоото Штадуудта байгаа советскэ элшэн сайд) Советскэ делегациин үмэнэhөө иимэ мэдүүлгэ хэhэн байгаа.

Амгалан тайбанай конференци болбол греко-болгарска хилэ тухай асуудал тушаа үгэ хэлэхэ арга Греци ба Болгариин правительствонуудта олгоhон байна. Бидэнэр тэдэнэй hанал бодолые мэдэнэбди. Тиимэ дээрэhээ, би хадаа греко-болгарска хилэ тухай арсалдаата асуудал тушаа советскэ делегациин hанал бодолые хэлэхэ гэhэн байнаб. Грециин түлөөлэгшэд конференциин пленарна заседанинууд дээрэ болон Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссида болгарска газарhаа нилээд ехэ хубиие Грецидэ үгэхэ эрилтэ табиhан байна. Үнэндөө хадаа тиимэ hэлгэлтэ хэхэ ябадал «югославска хилэтэй» ямаршье хамаагүй байнабшуу. Болгариhаа абахамнай гэhэн хэhэг газарынь Болгариин бүхы газарай 10-найнь нэгэ хуби болохо жэшээтэй. Греческэ эрилтые хангаад байбал Грециин зүүн хойто хилэнь Болгариин столицаhаа оройдоо 95 километр газарта ошохо байна.

Советскэ делегациин hанамжаар хадаа, греческэ правительствын тиимэ эрилтэнүүд гээшэ Амгалан тайбанай конференциин зорилгодо огто таарахагүй байнабшуу, юундэб гэхэдэ тиимэ ябадал хадаа Балкануудта тогтууритай бэхи эб найрамдал зохеохо хэрэгтэ туhалхагүй байхаhаа гадна, харин тэрэнэй үндэhэ hуурииe таhалха байна. Тиимэ хадаа хангагдажа болохогүй дээрэ хэлэгдэhэн ушарhаа, советскэ делегаци хадаа греческэ делегациин дурадхалые абажа болохогүй гээд арсаха байна

Тиихэтэй хамта, Болгариин газарые абажа Грециин территориие нилээд үргэдхэхэ hанаатай байhан греческэ делегациин позици гээшэ греко-болгарска хилэ тухай асуудал тушаа ороhон тэрэ дурадхалнуудые наринаар шүүжэ ойлгохые эринэ гэжэ Советскэ делегаци тоолоно.

Болгарска делегаци болбол Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй зохёоhон Болгаритай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой проектын нэгэдэхи статьяда оруулха заhабариие Амгалан тайбанай конференциин үзэмжэдэ табяад байна. Советскэ делегаци хадаа энэ заhабари тухай туйлай шухала анхарал хандуулагдаха ёhотой гэжэ тоолоно.

1919 ондо Баруун Фракиие Болгариhаа хүсөөр таhалжа абаhан ябадал хадаа тэрээндэ ажа амидаралай шухала удхатай байhан Эгейскэ далай тээшэ ошохо гарсыень hалгааhан байгаа. Тиихэтэй хамта, Баруун Фракида болгарска нациин зон нилээд олон hуужа байhан юм.

Болгарска ба греческэ делегацинуудай оруулhан дурадхалнууд тушаа Советскэ делегациин позициие хэлэхэдээ, би болбол советскэ правительство гээшэ дээрэ хэлэгдэhэн ушарhаа греческэ делегациин табиhан эрилтынь оройдоошье зүб бэшэ, тиимэ хадань тэрэниие хангаха тухай хэлэhэнэйшье хэрэггүй гэжэ тоолохо байhыень мэдүүлхэ hанаатайб. Нүгөө талаhаа, Эгейскэ далай тээшэ тон үнэтэй экономическэ гарсые Болгарида олгохо байhан Баруун Фракиие бусаажа абаха тухай Болгари эрилтэ табиха дүүрэн үндэhэтэй гэжэ Советскэ делегаци тоолоно. Ушар иимэhээ, Советскэ делегаци болбол Баруун Фраки тухай асуудал тушаа Болгариин дурадхалые хүсэд hайнаар шэнжэлэн үзэхыень комиссиин гэшүүдые уряална.

* * *

Н. Новиковой эрилтээр Советскэ делегациин эрилтэ хадаа, Болгарида хамаатай политическэ ба территориальна асуудалнууд тушаа комиссиин протоколдо хабсаруулагдаhан байгаа.

Удаа тээнь Югославиин түлөөлэгшэ Пьяде гэгшэ үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа греческэ правительствын территориальна эрилтэнүүдэй империалистическэ удхатай байhан тухай хэлээ. Пьяде хадаа болгарска делегациин hанал бодолые халуунаар дэмжэн дүнгэлсэбэ.

Иранска делегат Джамалиин хэлэhэн үгэ

ПАРИЖ, сентябриин 6. (ТАСС-эй тусхай корр.). Урдань Германиин союзнигууд байгшадтай хэгдэхэ эб найрамдалай договорнуудай проект тухай өөрынгөө правительствын hанал бодолые элирхэйлэн хэлэхын тулада уряалаар ерэhэн Иранай делегациин хэлэhэн үгые Амгалан тайбанай конференциин мүнөөдэрэй пленарна заседани дээрэ дуулаhан байгаа. Иранай түлөөлэгшэ Джамали иигэжэ мэдүүлбэ:

—Иран болбол фашистска Италида дай соносхоhон бага гүрэнүүдэй нэгэниинь болоно. Гэбэшье, тэрэ хадаа Италитай хэгдэхэ эб найрамдалай договорой асуудалнуудые шиидхэжэ байhан энэ конференциин член болоогүй байха юм. Тиихэ зуураа фашистска осиин нэгэ державадань дай соносхоhон тэдэ нацанууд хадаа тус державатай эб найрамдалай договор баталхаар бэлэдхэхэ ябадалда хабаадалсаха ёhотой юм гэжэ тоолохо байнаб.

Эгээн шэрүүн хатуу империалистическэ методуудые хэрэглэжэ, фашистска Итали болбол Арабска Ливиин арадуудые дарлаhан ба боголшолhон байхадаа, үнэнтэ зүбөөр байха ба хүнэй эрхэ эдлэхэ заршамуудые эбдэhэн байгаа. Иранай правительство болбол Арабска Ливиин тушаа иигэжэ үнэнтэ зүб бэшээр хандажа байhан ябадал наhан үедөө зайлуулагдаха ёhотой гэжэ hанаха байна. Иранай правительство болбол итальянска колонинуудые ямар нэгэн формоор Италида дахин бусаажа үгэхэ тухай хэлсэнгүй орхихые конференциие гуйгаад, Арабска Ливиин эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые тоохые баадхан эринэ. Иранай правительство болбол хамаг бүхы арадууд өөhэдынгөө гүрэн түрые хүтэлхэ гэhэн заршам үнэнтэ зүбөөр бэелүүлэгдэхэ бэзэ гэжэ сохом найдана.

Хэрбээ ямар нэгэн шалтагаан дээрэhээ Ливиие бэеэ даанхай гүрэн болгохо ябадалые саг зуура хойшолуулха шухала болоод байгаа юм hаань, Ливи болбол арабска лигиин гү, али тэрэнэй нэгэ членүүдэй харгалзамжада үгтэхэ ёhотой гэжэ Иран тоолохо байна. Культура болбосорол, хэлэ бэшэг ба түүхэ домог хадаа Ливиие арабска арадуудтай нэгэдхэхые эринэ. Италитай хэгдэхэ эб найрамдалай договор тухай асуудал тушаа Иранай правительствын hанал бодолые богонихоноор хэлэхэдэ тиимэ байна гээшэ гэбэ.

Иранска делегациин мэдүүлгые дуулаhанай hүүлээр, Амгалан тайбанай конференциин пленарна заседани хаагдаhан байгаа.

Румынида хэтэрхы ехэ эрилтэнүүдэй табигдаhан тухай

ПАРИЖ, сентябриин 6. (ТАСС-эй тусхай корр.). Амгалан тайбанай конференцидэ хабаадагшад болбол Румыни, Болгари, Венгри ба Финляндида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комиссиин hүүлэй заседанинууд дээрэ дэлгэрhэн айхабтар халуун буляалдаата хэлсээнүүд тухай анхаралаа хандуулба. Дайн сэрэгэй үе соо Румыниин территори дээрэ Нэгэдэмэл Нацануудай гражданинуудай эд зөөридэ ушаруулагдаhан гарза гайе түлэжэ бусааха тухай иимэ буляалдаата хэлсээн болоhон байха юм.

Иигэжэ орёо бэрхээр хуулитаар хэлэгдэhэн болобошье, үнэнтэ дээрэ яhала ойлгостой асуудалые советскэ уншагшад олоороо hонирхохо байна. Энэ юун тухай хэлэгдэнэб гэхэдэ, Румыни дотор английска ба американска фирмэнүүдтэ хабаатай байhан предприятинуудые hөөргэнь бусаажа үгэхэhөө гадна, мүн дайн байлдаан соогуур эдэ предприятинуудта ушаруулагдаhан гарза гайе хүсэд дүүрэн, 100 процент хүртэр түлэхые Великобританиин ба США-гай түлөөлэгшэ тон хатуугаар эрижэ байнабшуу (эдэ предприятинууд англо-американска авиациин бомбодолго дээрэhээшье гол түлэб иимэ гарза гайда ороhон тухайнь нэмэжэ хэлэхэ хэрэгтэй).

Дайнай урда тээ англо-американска капитал Румыниин экономико худар яhала ехээр нэбтэрэн ороhон тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь Румыниин нефтяной ажаүйлэдбэри гээшэ бүхыдөө шахуу англо-американска трестнүүдэй гартань оронхой байhан юм. Мүн тэрэшэлэн, англо-американска трестнүүд Румыниин металлургическа, ой модоной ба бүд нэхэлгын ажаүйлэдбэридэ, страховой обществонууд болон банкнуудта командна позицинуудые эзэлээд байгаа hэн.

Эдэ трестнүүд эдибхитэй ажал ябуулаад байхадаа, Румыниин сэрэгэй хүсэ шадалые нэмээхэ хэрэгтэ нилээд ехээр туhалhан байгаа. Румынска нефтяной олзоборилго гээшэ гансахан Румыниин сэрэгэй авиациие горючаар хангажа байгаа бэшэ, мүн тэрэниие Германиин агаарай зэбсэгтэ хүсэнүүд үргэн ехээр хэрэглэжэ байгаа hэн.

Зүгөөр, английска ба американска ажаүйлэдбэриин эзэд болон финансистнуудта хабаатай байhан предприятинууд дайн сэрэг соогуур мэдээжэ гарза гайда ороо гээшэ. Тээд эрхэ сүлөөдэ дуратай нацануудта эсэргүү дайн сэрэг хэхээр немецүүдэй элсүүлhэн ба табиhан тэдэ предприятинууд эдэ бүхы жэлнүүдтэ шахардуу шангаар хүдэлжэ, өөhэдынгөө эзэдтэ бага бэшэ олзо оруулhан тухайнь мартаха болоо hаа, буруу болохо байнабшуу.

Эдэ бүхы предприятинууд мүнөө эзэдтээ бусаагдан үгтэжэ байна. Тэдэндэ ушаруулагдаhан гарза гай румынска правительствын зүгhөө ямар нэгэн хэмжээгээр түлэжэ бусааха байhан тухай асуудал арсагданагүй. Зүгөөр, энэ түлбэри али тухай хэмжээтэй байхаб гэhэн асуудал тушаа тон ехээр таарахагүй ябадал гаража байнабшуу.

Румыни, Болгари. Венгри ба Финляндида хамаатай экономическа асуудалнууд тушаа комиссиин уржадэрэй заседани дээрэ американска делегат болбол Румынида байгаа хариин гүрэнэй ажаүйлэдбэриин эзэдтэ имагта ямбатай байдал бии болгохые эрибэ. Тиихэдээ тус делегат болбол хариин гүрэнэй үйлэдбэриин эзэдтэ гарза гайень Румынска правительствын түлөөд байгаа хадань, тэрэнь Румынида өөртэнь ашатай туhатай байха юм гэхэ hанаатайгаар хэлэбэ.

Үсэгэлдэрэй заседани дээрэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Герашенко үгэ хэлэhэн байгаа. Тэрэ хадаа американска делегациин хэлэhэн ушар баримтануудай үндэhэгүй байhыень харуулаад энэ комисси болбол Советскэ Союзда түлэгдэхэ репарацида хабаатай 22—23 статьянуудые зүбшэн хэлсэхэдээ хүсэд дүүрэн бэшэ, харин зарим хубинь түлэхэ гэhэн заршамые абаха гээд, нэгэн дуугаар шиидхэhыень hануулhан байна. Энэ заршам хадаа Румынска территори дээрэ нэгэдэмэл нацануудай гражданинуудай зөөридэ ушаруулагдаhан гарза гайе түлэхэ ябадалда үндэhэ hууринь болохо ёhотой.

Гадаадын гражданинуудай гарзые дүүрэн түлэхэ тушаа тухайлhан суммыешье хэлэхэ гэжэ американска делегадшье, мүн тэрэниие дэмжэн дүнгэлсэhэн Англиин ба Франциин түлөөлэгшэдшье оролдоогүй байhаниинь гайхалтай гээд Герашенко үргэлжэлүүлнэ. Тиимэ хадаа Румынска правительствода хизааргүй ехэ эрилтэнүүдые табиха аргатай болохо тухай хэлэгдэнэ хэбэртэй.

Советскэ Союз болбол гарза гай ушаруулагдаhан хэмжээhээ гурбанай нэгэ хубиие бусаажа түлэхэ гээшэ яhала хүрэхэ байна гэжэ тоолоно гээд Герашенко мэдүүлбэ.

Герашенко болбол мүн тэрэшэлэн США-гай оруулhан дурадхалай нүгөө тала тухайнь дурсаhан байгаа. Американска делегаци болбол 1944 оной августын 24-hөө hүүлдэшье гэхэ гү, али Германитай харилсаагаа таhалаад, Германида эсэргүү дайн сэрэгтэ Румыниин эдибхитэйгээр хабаадалсажа эхилhэнэй hүүлдэшье Нэгэдэмэл Нацануудай гражданинуудай зөөри зөөшэдэ ушаруулагдаhан гарза гайе тоололсожо түлэхые дурадхана. Энэ үе соо союзнигуудай ниитын хэрэгэй түлөө Румыниин нилээд ехэ үхэл гэмтэлдэ ороод байтарынь иимэ эрилтэ табиха гээшэ тоншье зүб бэшэ байха юм. Иимэ ушарhаа Советскэ делегаци тус дурадхалые абахагүй гэжэ дурадхаба.

Белоруссиин түлөөлэгшэ оолоол хэды шэнээн гарза болоhон тухай тодорхой тоо мэдээгүй байhан аад, эдэ хариин гүрэнүүдэй фирмэнүүдтэ ушаруулагдаhан гарзые бусааха тухай асуудалые шиидхэхэ гээшэ тон буруу байна гэжэ зааба.

Удаа тээнь Канадын түлөөлэгшэ Уилгресс болбол Румынида байгаа англо-американска капиталай аша туhые үмөөрэжэ хэлэhэн байна. Советскэ арад зондо ушаруулагдаhан гарза гайн миил зарим хубиие бусаахаар зүбшөөhэн Советскэ Союзай хайрладаг hайн сэдьхэлтэй байhан тухай нюур хаража тэмдэглээд, Уилгресс болбол Румынида байгаа хариин гүрэнэй баяшуулда ушаруулагдаhан гарза гайда тон ондоогоор хандаха хэрэгтэй гэжэ мэдүүлбэ.

Великобританиин түлөөлэгшэ болбол англо-саксонско капиталай аша туhые үмөөржэ мүн лэ тиимэ эрид шиидэнгээр өөрынгөө нэрэ түрые бодонгүйгөөр хэлэhэн байха юм. «Дайсан байhан оронуудай экономикодо оруулагдаhан мүнгэн зөөриин аша туhые үмөөржэ байхадамнай аягүй юумэ юушье байхагүй» гээд ойлгуулха гэжэ али болохоор оролдоhон байна.

Великобританиин түлөөлэгшын hүүлээр үгэ абаhан Украинска ССР-эй түлөөлэгшэ Тарасенко гэгшэ тон зүб асуудал табиба гэбэл: «США ба Великобританиин түлөөлэгшэд хадаа нэгэн талаhаа СССР-эй газар дээрэ фашизмын Румынска хулhэншэлэй зүгhөө советскэ гражданинуудта ушаруулагдаhан гарза гайе түлэхэ болоходоо ба мүн нүгөө талаhаа, агрессидэ хабаадалсаhан орон худар мэдэгдэхэгүй шалтагаанаар нүүhэн капиталтай фирмэнүүдтэ ушаруулагдаhан гарзые түлэхэ болоходоо тад ондоо хэмжүүр бараад хандаха гэжэ яахалаа тоолоно гээшэб? Тэрэ капитал болбол союзна гүрэнүүдтэ эсэргүү дайн сэрэгтэ агрессорэй сэрэгэй хүсэ шадалые нэмээхэ ябадалда туhалhаниинь мүнөө эли тодо болоод байнабшуу. Тиимэ ябадал үнэнтэ зүб гэжэ ямар хэлэн дээрэ нэрлэгдэдэг юм?»

Украинска делегаци болбол Румынида байгаа хариин гүрэнүүдэй гражданинуудта ушаруулагдаhан гарза тухай эли тодо документальна тоо мэдээ комиссида үгэхыень эреэд, тэрэ хадаа энэ гарзын зарим хубиие бусааха заршамые үндэhэ болгохые эрихэ юм гэжэ мэдүүлбэ.

Энэ асуудал тушаа румынска делегациин үгэ хэлэхые дуулаха саг хүртэр тэрэ гарза түлэлгын проблемые зүбшэн хэлсэлгые хойшолуулха гэжэ комисси шиидхэhэн байна.

Бишиихан фел

Ямар ехэ абали гээшэб?

Тоонуудтай гансашье бүх нууд, математигууд, hурагша солдодог бэшэ, харин тоонууд шэмнай хүн бүхэндэ, ажал хэрэглэгдэдэг байна. Тоонууд мэнэй олон үсөөниие, ехэ бага руулжа болохоhоо гадна, hайн талыень гэрэлтүүлжэ, х дэр талыень уудалжа болодог

Энэ бэшэг соо дооро зэргэ hубаруулhан олон эдимхэй хомхой, мэхэшэ гайша хүнүүд тухай, мүн зөөриие хайра гамгүй дура роо үридэг сасадаг, харюу мартаад, «хүлөө жиижэ, хүйhэ жэ» хэбтэдэг хүнүүд тухай үгэхэнь, хуули хамгаалагша дэлмэри «олгохонь» гээшэ.

Кяхтын аймпотребсоюзай б абаха абалинь 232882 түхэриг hэн байна. Энэ тоо өөрынгөө өөрөө манда харуулна. Энэ тоо хэдэ аманда арай гэжэ багта на.

Иимэ ехэ тоо, иимэ ехэ аба наhаа, хайшан гээд бии боло hэн асуудалда харюу үгэхэ дооро жагсаhан тоонууд эле жа байна.

Кяхтын МТС-эй бухгалтер А. П. гэгшэ аймпотребсоюзай hаа 40 градусайхиие ашаад Киранай сельподо абаашахаа доо гэхэ. Хүрэхэ газартаа тэрэнээ тушаахадань аяар 624 ригэй архи «дутаба» ха. өөрынгөө хото hайса дэ үшөө сугтаа ябаhан нүхэдэйнгэ норгоошье hаань, иимэ ехээр байгаагүй гэжэ захын лэ хүн байна. Туламууд соогуур ябаа hаань зуурандаа го хаям гэхэдэ болохо байгаа. рэмнай hайнууд амhартануу дээд, бүхөөр таглагдаhан бай

1945 ондо Москвитин И. Я. хүн хушын hамар тушаа 5359 түхэриг абаа гэхэ. Тээд витин юушье хээгүй, харин түүлгэхэ гэжэ ургаhан hамар үбсүү сагаан хэрмэнүүдэй хо хайлашоо гэхээр болобо ха.

Аймпотребсоюзай склада байhан Сахарова П. А. гэгшэ түхэригэй. мүн столовынь бү байhан Могильникова К. Д. 67812 түхэригэй юумэнүүдые гаа». Тээд энэ«дутаба»гэhэн на заримандаа ямаршье му тэ хэрэг хоргодоод байдаг

Аймпотребсоюз хадаа айма лэдхэлэй конторой директор Ширяев М. В. гэгшэhээ 171 риг, Ануфриев гэдэг хүнhөө хэриг. айфоhоо 23000 түхэриг тай. Бэшэ бэшэ абалииень тооложо дээрэ хэлэгдэhэн то гэхэ гээ hаа, заха хизаартаа шэгүй ехэ юумэ бэшэхэ болоно.

Бүхы абали сооhоонь 1074 ригынь нэхэмжэлжэ үгэхэ тү дэй тогтоол гаранхай. Тэрээ шо саг ошожол байдаг, үh жал байдаг. Тээд хан гэхэ аймпотребсоюзай кассада Мүн абали сооhоонь 17950 хэрэг прокуророй мүрдэлгэдэ гэдэг.

Дээрэ нэрлэгдэhэн Вапилов сад хармаанаа нимэгэлжэ, хэмжэжэ зоргондоо ябана. гээдүүдтэ ба мүн кооперати рие хамаагүй тараагшадта харюусалга амасуулха, ха hээлтэ үзүүлхэ, үригдэhэн суглуулха үдэр хэзээ ерэхэ

Б. ДЫМБР
Ш. НИ

Харюусалгата редактор Ц. Д. ДАМДИНЖА

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской сельского хозяйства—3-23 (2 зв.); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00695. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж